Göteborgs Stad

Stadsrevisionen sammanfattar granskningen av verksamhetsåret 2022

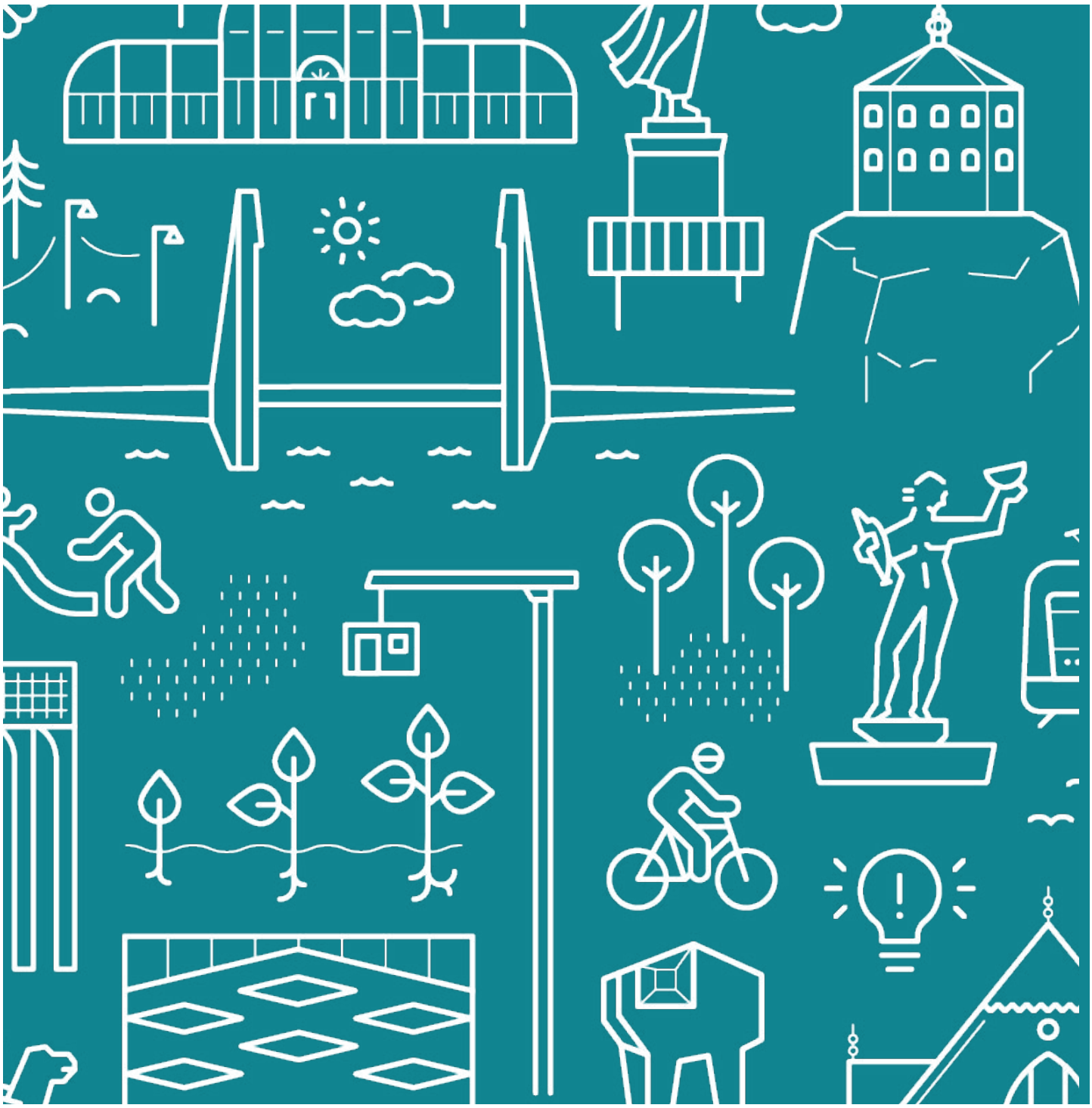

Innehåll

Förord av ordförande **1**

Granskning av verksamheterna **2**

Kritik riktas till grundskolenämnden 3

Kritik riktas till Göteborg Energi AB och till Göteborg Energi Din El AB 4

Bidragsgivning till föreningar 5

Göteborgs Stads arbete med bostadslösa barnfamiljer 6

Hantering av privata medel för personer med funktionsnedsättning 7

Konsultanvändning 9

Kontinuitetsförmåga i samhällsviktiga verksamheter 10

Måluppfyllelse för elever med intellektuell funktionsnedsättning 11

Verksamhetsfordon 12

Informationssäkerhet i skolsystemet IST administration 13

Palliativ vård och omsorg samt stöd till närstående 14

Göteborgs Stads skyfallshantering 15

Förutsättningar för likvärdig myndighetsutövning enligt LSS 16

Familjehemsplaceringar 17

Förebyggande arbete mot arbetslivskriminalitet i byggprocessen 18

Basala hygienrutiner i äldreomsorgen 19

Hanteringen av skyddsrum 20

Stadsrevisionen har även granskat **22**

Göteborgs Stads årsredovisning 2022 ..... **25**

Uppföljning av kritik från 2021 ..... **29**

Stadsrevisionen i Göteborgs Stad **30**

Förtroendevalda revisorer 30

Revisorernas granskning 30

Rapportering och kommunikation 31

Språkbruk och revisionstermer 31

Förord av ordförande

Stadsrevisionen genomför granskning enligt god revisionssed i kommunal verksamhet. Öppenhet och kommunikation är enligt den goda seden ett grundläggande förhållningssätt för den kommunala revisionen. I våra granskningar lämnar vi förslag på förbättringsområden till kommunstyrelsen, nämnderna och bolagen, vilket bland annat sker genom en aktiv dialog med berörda verksamheter om våra iakttagelser och rekommendationer.

Som avgående ordförande efter de senaste fyra åren må det vara tillåtet att något reflektera över mina 37 år i stadens revision. Mycket har förändrats sedan 1985. När jag började var vi uppdelade i fem självständiga grupper, var och en med sina särskilda revisionsområden. Varje grupp bestod av fem ordinarie revisorer och fem ersättare, alltså sammanlagt 50 förtroendevalda. Själv hamnade jag i den grupp som granskade sjukvård och tandvård, som staden hade hand om på den tiden.

Stadsrevisionens verksamhet har vuxit genom åren trots att vi lämnade sjukvård och tandvård till Västra Götalandsregionen. Sahlgrenska huset, där vi höll till nära Stadsmuseet på Norra Hamngatan, blev för trångt och vi flyttade till ett nybygge vid Stora Badhusgatan, där vi fortfarande håller till.

Göteborgs Stads organisation har förändrats kraftigt genom åren, inte minst under senaste perioden. De från starten 21 stadsdelsnämnderna har avskaffats och nya nämnder har tillkommit. Den utvecklingen fortsätter även inom stadsutvecklingsområdet, där en ny organisering med färre nämnder infördes vid senaste årsskiftet.

Efter drygt två år med pandemin har det senaste året inneburit en återgång till normal verksamhet. Revisionsgruppens egna sammanträden sker på plats på revisionskontoret, och vi träffar nämnder och styrelser ungefär som före covid-19. Pandemin gav oss annars anledning till att klara många möten på distans; vi lärde oss att sammanträda digitalt med hjälp av dator. Det har fått till följd att vi även fortsättningsvis håller en del möten digitalt. Det tycker de flesta är båda rationellt och effektivt.

Vid ett besök på en förvaltning för ett tag sedan sa en anställd att ”vi är lite rädda här när revisionen kommer”. Ja, fortfarande tycks det vara

Foto: Lo Birgersson

så på en del håll – alldeles i onödan, vill jag säga. Visst händer det att vi tvingas framföra allvarlig kritik, när verksamheter inte har fungerat som de ska, men utgångspunkten för vårt arbete är att verka stödjande genom våra rekommendationer.

Våra uppgifter är mycket varierande och i många fall komplexa. Då är det tacksamt att vi som förtroendevalda revisorer kan luta oss mot synnerligen kvalificerad personal på revisionskontoret. Jag vill nyttja tillfället till att tacka våra sakkunniga biträden, det vill säga yrkesrevisorerna, samt verksamhetsstöd för ett väl genomfört verksamhetsår.

Bengt Bivall, ordförande

Granskning av verksamheterna

De kommunala nämnderna och styrelserna i Göteborgs Stad ansvarar inom sina respektive områden för att verksamheten bedrivs enligt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat om samt de nationella regelverk som i stor utsträckning styr verksamheterna. Revisorerna ska pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Foto: Lo Birgersson

Kritik riktas till grundskolenämnden

Stadsrevisionen har granskat grundskolenämndens arbete för ökad måluppfyllelse för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Vår granskning visade att det fanns omfattande och allvarliga brister i grundsärskolan.

Alla elever hade inte fått den undervisning och det stöd de har rätt till

Oavsett skolform ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande. Det fanns exempel på att elever inte hade fått den lärarledda undervisning de har rätt till. Dessutom hade inte alla elever fått de extra anpassningar och det särskilda stöd som de hade behov av.

Även i granskningen av garanterad undervisningstid som genomfördes 2022 framkom att störst brister fanns inom grundsärskolan. Timplanerna uppgick inte alltid till den minst garanterade tiden. Det förekom att raster ingick i undervisningstiden och det fanns exempel på elever som inte hade fått sin minst garanterade tid. Det gjordes inte heller någon uppföljning av den genomförda tiden.

Stora brister i bedömning och dokumentation av elevernas kunskaper

Elevernas individuella utvecklingsplaner var ofullständiga och vissa innehöll dessutom integritetskänslig information. Enligt skollagen ska lärare endast sätta betyg i grundsärskolans ämnen om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det. I granskningen framkom dock att betyg hade satts på en elev som läste ämnesområden och på elever som inte hade begärt att betyg skulle sättas. Betygskatalogerna var dessutom ofullständiga och innehöll felaktiga rättelser. Efter avslutad grundsärskola ska eleverna få ett intyg om den utbildning de gått igenom, men även i detta avseende brast det. Kunskapsresultaten följdes inte heller upp i tillräcklig utsträckning.

Bedömning

Att bedriva grundsärskola tillhör nämndens grunduppdrag. Vi bedömer att nämnden inte har säkerställt att grundsärskolan bedrivs på ett ändamålsenligt sätt eftersom skolförfattningarnas bestämmelser för skolformen inte har följts fullt ut. Nämnden har därmed brustit i sin interna styrning och kontroll av skolformen.

Vi bedömer att bristerna inom grundsärskolan är både väsentliga och allvarliga. Detta särskilt med tanke på att eleverna tillhör en redan utsatt målgrupp som inte har samma förutsättningar som andra i samhället att hävda sina rättigheter. Konsekvenserna av detta har lett till att eleverna inte fått den utbildning de har rätt till. Det riskerar också att skada förtroendet för Göteborgs Stad.

Vi noterar dock att det pågår olika utvecklingsprojekt inom grundsärskolan. Nämnden har också beslutat om principer för en ny skolenhetsorganisation där målet är att kvaliteten, likvärdigheten och rättssäkerheten ska öka.

Mot bakgrund av ovanstående brister i granskningen av grundsärskolan riktar stadsrevisionen kritik till grundskolenämnden i form av en anmärkning.[1]

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsrapporten *Granskning av måluppfyllelse för elever med intellektuell funktionsnedsättning*, 2022-11-22, samt revisionsredogörelsen för grundskolenämnden 2022.

1 Tre av revisorsgruppens ledamöter gjorde en annan bedömning och lämnade en lägre grad av kritik, en erinran.

Kritik riktas till Göteborg Energi AB och till Göteborg Energi Din El AB

Lekmannarevisorerna för Göteborg Energi AB har under året bland annat granskat koncernens följsamhet gentemot ägardirektivet och den interna styrningen och kontrollen inom elhandeln. Granskningarna visade på omfattande brister.

Viktiga ärenden skulle ha lyfts till kommunfullmäktige

Granskningen visade att styrelsen för Göteborg Energi AB inte har lyft principiella ärenden till kommunfullmäktige för ställningstagande innan bolagsstyrelsen fattat beslut. Det gällde bland annat ett kapitaltillskott till Din El AB och en moderbolagsgaranti på 100 miljoner euro som säkerhet för den finansiella handeln. Det rörde också en omfattande investering i en ny bioångpanna och beslut om uppstart av en ekonomisk förening.

Enligt lekmannarevisorerna har därmed viktiga avgöranden inte lyfts för kännedom och avgörande i kommunfullmäktige i god tid, vilket kan försvåra planering och helhetssyn inom staden.

Tre år av underskott för Din El AB

Under de tre senaste åren har dotterbolaget Din El AB uppvisat negativa resultat för elhandeln. Den inriktning på en nettomarginal över två procent under en femårsperiod, som finns i ägardirektivet för dotterbolaget, har inte uppnåtts. Lekmannarevisorerna bedömer att åtgärder vidtagits, främst under år 2022, för att komma till rätta med underskottet inom elhandeln. Åtgärderna har dock inte varit tillräckliga då effekterna av bland annat tidigare ingångna avtal kvarstår. Lekmannarevisorerna anser vidare att den bristande lönsamheten och affärsmässigheten inte ligger i linje med kraven på affärsmässighet i ellagen.

Brister i intern styrning och kontroll inom elhandeln

Granskningen visade på bristande intern styrning och kontroll inom elhandelsverksamheten. Exempelvis var riskexponeringen för hög och riskhanteringen otillräcklig. Verksamheten har slutit avtal med vindkraftsproducenter som inte varit lönsamma och där verksamheten har burit riskerna. Följderna av tidigare beslut har fått en förstärkt negativ effekt när de extrema prisrörelserna under senare tid har slagit till på energimarknaden.

Lekmannarevisorernas bedömning är att de vägval som gjorts inom dotterbolaget och moderbolaget för hur elhandelsverksamhetens produktutbud, riskhantering och verksamhet organiserats, gett betydande negativ resultatpåverkan.

Elhandel enbart i syfte att generera vinst

Din El AB ska köpa och sälja energi och energirelaterade produkter och tjänster till slutkunderna. Övrig verksamhet i bolaget ska inte ha som syfte att generera vinst. I vår granskning framkom det att det inom elhandelsverksamheten förutom handel med el gentemot slutkund, även förekommit spekulativ handel i en handelsportfölj, utan koppling till kundavtal. Vår granskning visade att handelsportföljen under de senaste åren uppvisat negativt resultat och att hanteringen av handelsportföljen brustit.

Lekmannarevisorerna menar att spekulativ handel är ett område som generellt bedöms som tveksamt inom kommunal verksamhet. Handeln är riskfylld och riskhanteringen har inte har varit tillräcklig. Dessutom saknar handeln koppling till slutkunderna, vilket både ägardirektivet och bolagsordningen förutsätter.

Bedömning

Sammanfattningsvis bedömer lekmannarevisorerna att ovanstående brister är väsentliga och riktar därför kritik till styrelsen i Göteborg Energi AB genom en anmärkning och till styrelsen i dotterbolaget Göteborg Energi Din El AB genom en erinran. Lekmannarevisorerna lämnar flera rekommendationer till koncernstyrelsen utifrån årets granskning.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i granskningsredogörelsen för Göteborg Energi AB 2022.

Bidragsgivning till föreningar

Stadsrevisionen har granskat Göteborgs Stads bidragsgivning till föreningar. Granskningen syftade till att bedöma om idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden Centrum har säkerställt en tillfredsställande intern kontroll vad gäller hanteringen av föreningsbidrag.

Bedömningsarbetet kunde bli mer transparent

Fullmäktiges krav såsom de utrycks i stadens riktlinje för bidragsgivning omhändertas i nämndernas egna styrande dokument och processer. Därtill styrde respektive nämnd i viss utsträckning bidragsgivningen genom särskilda utlysningar eller liknande. Granskningen visade dock att det inte alltid var tydligt utifrån vilka bedömningsgrunder, eller med hänvisning till vilka prioriteringar, den faktiska föredelningen av bidrag skedde. Detta gällde främst idrotts- och föreningsnämnden samt kulturnämnden. För att bidragsgivningen ska kännetecknas av transparens och opartiskhet är det, enligt stadsrevisionens mening, viktigt att det tydligt framgår för de sökande hur nämnden prioriterar mellan likvärdiga ansökningar.

Riskmedvetenheten behövde öka

Samtliga nämnder hade väl utvecklade rutiner för att förebygga jäv i handläggningen men vi kunde konstatera att nämnderna hade kommit olika långt i arbetet för att motverka andra former av oegentligheter. Ingen av nämnderna hade i sin samlade riskbild eller internkontrollplan för 2022 identifierat den bidragsgivande verksamheten som särskilt utsatt. Samtidigt hade samtliga förvaltningar identifierat risken för – eller förekomsten av – oegentligheter eller fusk i sina respektive processer. Stadsrevisionen bedömde därför att nämndernas riskmedvetenhet rörande andra former av oegentligheter behövde ökas, vilket skulle ge förvaltningarna bättre förutsättningar att identifiera samt minska risken för att bidrag betalas ut på felaktiga grunder.

Avsaknad av systematik i egenkontrollen

Samtliga granskade nämnder hade till stor del väl utvecklade rutiner för handläggningen av föreningsbidrag. Dock bedömde vi att samtliga nämnder kunde utveckla och systematisera sina egenkontroller. Nämnderna gjorde löpande egenkontroller för att säkerställa att de egna rutinerna följdes. Men avsaknaden av systematik i denna process medförde en risk för att egenkontroller inte utförs i den omfattning som krävs för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll i handläggningsprocessen. Eftersom ingen sammanställning eller analys av egenkontrollerna gjordes kunde inte verksamheterna anpassa sina rutiner och kontrollmoment utifrån egenkontrollernas resultat. Nämnderna behövde därför systematisera och sammanställa resultaten av de egenkontroller som genomfördes, dels så att egenkontrollerna kan användas i ett kvalitetshöjande syfte, dels för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll och motverka förekomsten av oegentligheter.

Bedömning

Vi bedömde sammanfattningsvis att idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden Centrum till stor del säkerställt en tillfredsställande intern kontroll vid hanteringen av föreningsbidrag. Samtidigt identifierade vi områden för förbättring. Mot bakgrund av granskningen lämnades en rekommendation till respektive nämnd.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsrapporten *Granskning av bidragsgivning till föreningar*, 2022-08-30, samt i revisionsredogörelserna för de granskade nämnderna 2022.

Göteborgs Stads arbete med bostadslösa barnfamiljer

Stadsrevisionen har granskat Göteborgs Stads arbete med bostadslösa barnfamiljer. Granskningen är en uppföljning av rapporten *Utan fast punkt – en granskning av Göteborgs Stads arbete med bostadslösa barnfamiljer* från år 2016. Syftet med granskningen var att bedöma om fastighetsnämnden och kommunstyrelsen har vidtagit åtgärder för att hantera bostadssituationen för bostadslösa barnfamiljer.

Flyttkedjorna behövde utvärderas

Granskningen visade att fastighetsnämnden tagit fram ett program för bostadsförsörjningen i staden, med målsättningen att trygga tillgången till goda bostäder för alla göteborgare. Nybyggnation var den åtgärd som ska öka tillgången på bostäder för bostadslösa barnfamiljer, enligt fastighetsnämnden.

Bostadsbyggandet har under de senaste åren ökat kraftigt och genom så kallade flyttkedjor menade fastighetsnämnden att alla gruppers behov av bostäder ska tillgodoses. Fastighetsnämnden har emellertid inte undersökt hur nybyggnationens flyttkedjor fungerar lokalt. Omsättningen i bostadsbeståndet ska möta alla grupper i behov av bostad, även strukturellt bostadslösa hushåll.

Vi bedömde att fastighetsnämnden bör utvärdera hur flyttkedjor fungerar och om dessa möjliggör för personer utan bostäder att få en bostad. Boverket anger att det finns svagt stöd i forskningen för att flyttkedjor vid nyproduktion i förlängningen ger resurssvaga grupper tillgång till bostad.

Satsningar har förbättrat bostadssituationen för bostadslösa barnfamiljer

Granskningen visade att arbetet med den tidigare satsningen 250x2 som kommunstyrelsen initierade år 2014 har fortsatt inom fastighetsnämnden. Satsningen resulterade i förstahandskontrakt för bostadslösa barnfamiljer. Vidare framgick av granskningen att fastighetskontoret har startat korttidsprojektet för målgruppen. Korttidsprojektet resulterade i andrahandskontrakt för bostadslösa barnfamiljer under 18 månader.

Vår bedömning var att de båda satsningarna har förbättrat bostadssituationen för gruppen barnfamiljer. De skiljer sig åt i ett viktigt avseende. Den tidigare 250x2-satsningen gav familjerna en mer långsiktig boendelösning medan korttidsprojektet inte innebär en varaktig bostad för familjerna eftersom kontrakten ska avslutas. Vår bedömning var att familjerna därmed fortfarande befinner sig i en osäker boendesituation. Vår bedömning var att åtgärden brast i långsiktighet, dels för att den bedrevs i projektform, dels för att den brast i förankring på nämndnivå.

Omfattningen av strukturell hemlöshet behövde kartläggas

Vi ansåg att omfattningen av strukturell hemlöshet som drabbar barn behöver kartläggas ytterligare. De nybildade nämnderna inom stadsutvecklingsområdet behöver ta fram en genomförandestrategi som tydligt beskriver hur de kan konkretisera stadens riktlinjer för bostadsförsörjning.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömde sammanfattningsvis att fastighetsnämnden och kommunstyrelsen har agerat för att hantera situationen för strukturellt hemlösa barnfamiljer men att såväl kommunstyrelsen som de nya nämnderna inom stadsutvecklingsområdet som berörs av frågan behöver vidta åtgärder inom området.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsrapporten *Granskning av Göteborgs Stads arbete med bostadslösa barnfamiljer*, 2022-09-22, samt i revisionsredogörelser för de granskade nämnderna 2022.

Hantering av privata medel för personer med funktionsnedsättning

Stadsrevisionen har granskat hur nämnden för funktionsstöd hanterar privata medel för personer med funktionsnedsättning. Syftet med granskningen var att bedöma om nämnden hade en tillräcklig intern kontroll för hanteringen av privata medel för personer med funktionsnedsättning. Granskningen avgränsades till hanteringen av privata medel inom bostad med särskild service (BmSS).

Riktlinjer och rutiner saknades

Nämnden hade inte beslutat om några riktlinjer eller rutiner för hur privata medel ska hanteras, redovisas eller förvaras i nämndens verksamheter. Flera BmSS använde rutiner från de tidigare stadsdelsnämnderna för hanteringen av privata medel. Däremot efterlevdes inte de gamla rutinerna på boendena fullt ut. Enligt uppgift från förvaltningen har en anvisning för inköp av livsmedel samt en rutin för handkassa tagits fram under hösten 2022. När granskningen genomfördes beräknades ytterligare rutiner för hantering och förvaring av privata medel och värdesaker färdigställas vid årsskiftet 2022/2023. Vidare visade granskningen att personalen på granskade BmSS efterfrågade mer stöd och information om hur privata medel ska hanteras och redovisas. På flera boenden hade inte personalen fått någon riktad utbildning eller information om hur privata medel ska hanteras.

Nämndens hantering, redovisning och förvaring av privata medel brast

Granskningen visade att det i flera fall saknades skriftliga överenskommelser mellan den enskilde, god man och boendet som beskrev hur privata medel ska hanteras. Kassaböckerna var i flera fall upprättade på ett inkorrekt sätt och för ett flertal hyresgäster saknades kassaböcker helt. På två av boendena förvarades hyresgästernas privata medel och tillhörigheter i olåsta skåp och kassaskrin.

Nämndens uppföljning och kontroll av privata medel var otillräcklig

I granskningen framkom att redovisningen till god man eller förvaltaren genomfördes med väldigt olika intervall, från var tredje månad till att den inte genomfördes alls. Förvaltningen tog inte heller några stickprov på hur privata medel hanterades och redovisades i verksamheterna. Flera BmSS genomförde inte heller någon systematisk uppföljning eller egenkontroll av hur privata medel hanterades på boendena. Vi noterade däremot att nämndens samlade riskbild för 2022 innehöll en risk för oegentlighet eller felaktig hantering av kontanter i nämndens verksamheter.

Bedömning

Stadsrevisionens sammanfattande bedömning var att nämnden inte hade tillräcklig intern kontroll vid hanteringen av privata medel. Bedömningen grundar sig på de förbättringsområden som identifierades i granskningen och som sammanfattas ovan. Mot bakgrund av ovanstående lämnade vi rekommendationer till nämnden.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsrapporten *Hantering av privata medel för personer med funktionsnedsättning*, 2022-11-22, samt i revisionsredogörelsen för nämnden för funktionsstöd 2022.

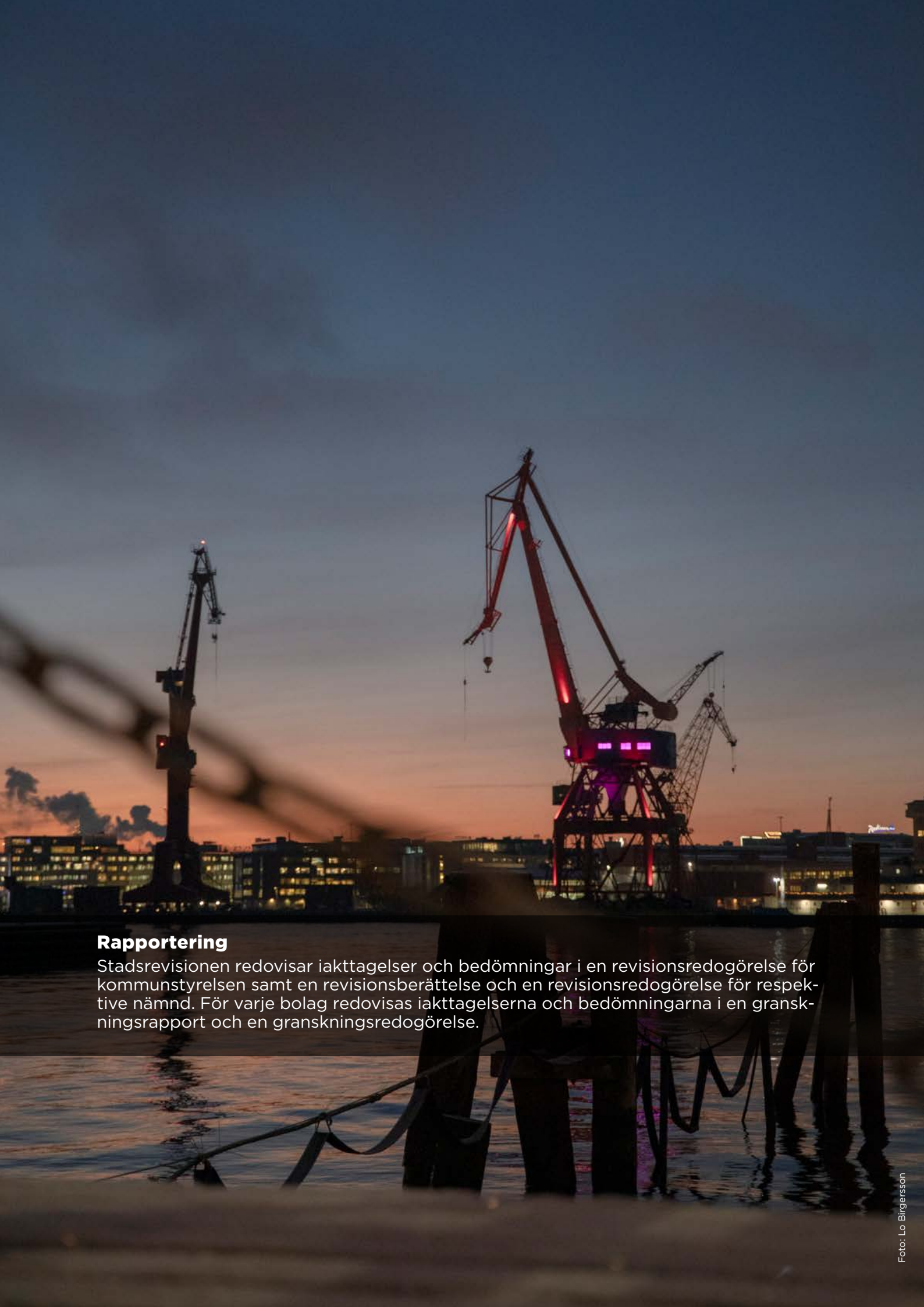

Rapportering

Stadsrevisionen redovisar iakttagelser och bedömningar i en revisionsredogörelse för kommunstyrelsen samt en revisionsberättelse och en revisionsredogörelse för respektive nämnd. För varje bolag redovisas iakttagelserna och bedömningarna i en granskningsrapport och en granskningsredogörelse.

Foto: Lo Birgersson

Konsultanvändning

Stadsrevisionen har granskat användningen av konsulter i Göteborgs Stad. Granskningen syftade till att bedöma om grundskolenämnden, Liseberg AB, nämnden för Intraservice och socialnämnden Nordost hade säkerställt en ändamålsenlig konsultanvändning och om den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen inom området var tillräcklig.

Inköpsanvisningar fanns överlag

Granskningen visade att samtliga verksamheter förutom socialnämnden Nordost hade upprättat skriftliga anvisningar för inköp och upphandling. Nämnden för Intraservice hade utöver generella inköpsanvisningar tagit fram anvisningar, rutiner och stöddokument för konsultanvändning specifikt.

Styrningen av konsultanvändningen varierade

Hur verksamheterna planerade, styrde och följde upp konsultanvändningen varierade. Inom samtliga verksamheter förutom nämnden för Intraservice saknades skriftliga behovsanalyser för de granskade konsultuppdragen. Inom de övriga verksamheterna dokumenterades inte behovsanalyserna och det saknades anvisningar för hur sådana analyser skulle genomföras. Konsulternas uppdrag och arbetsuppgifter hade inte heller alltid reglerats tydligt i avtal eller andra underlag. Det fanns i huvudsak rutiner och arbetssätt för att följa upp konsulter, men uppföljningarna skedde inte systematiskt och de dokumenterades inte. Det saknades även dokumenterade utvärderingar av de granskade konsultuppdragen som hade avslutats.

Det fanns brister inom inköps- och upphandlingsområdet

Granskningen visade på varierande följsamhet mot gällande inköps- och upphandlingsregler, vid upphandling av konsulter. En generell iakttagelse var att genomförandet av konsultinköp inte alltid hade dokumenterats och sparats i tillräcklig utsträckning. Vid Liseberg och socialnämnden Nordost förekom direktupphandlingar av konsulttjänster över 50 000 kronor som inte hade dokumenterats. Vid Liseberg noterades även direktupphandlingar som översteg direktupphandlingsgränsen, och som därmed kan riskera att betraktas som otillåtna.

Informationssäkerhetsarbetet kunde stärkas

Vid grundskolenämnden, Liseberg och socialnämnden Nordost saknades anvisningar för introduktion av konsulter, där det framgick hur regler om sekretess och informationssäkerhet skulle gås igenom. Vid nämnden för Intraservice fanns introduktionsanvisningar, men inte heller där angavs specifikt hur dessa delar skulle gås igenom med konsulterna.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömde att verksamheterna delvis hade säkerställt en ändamålsenlig konsultanvändning och en tillräcklig intern styrning, uppföljning och kontroll inom området. De identifierade bristerna och förbättringsområdena varierade, men generellt sett bedömde vi att systematiken för att planera, styra och utvärdera konsultanvändningen kunde tydliggöras. Dessa moment behövde enligt vår bedömning även dokumenteras i större utsträckning. Slutligen bedömde stadsrevisionen att följsamheten mot gällande regelverk för inköp och upphandling respektive informationssäkerheter kunde förbättras. Rekommendationer lämnades till grundskolenämnden, Liseberg och socialnämnden Nordost.

Mer om granskningen

Revisionsrapporten *Granskning av konsultanvändning i Göteborgs Stad*, 2022-11-23, samt i revisions- och granskningsredogörelser för de granskade nämnderna och bolagen 2022.

Kontinuitetsförmåga i samhällsviktiga verksamheter

Stadsrevisionen har granskat kontinuitetsförmågan hos kommunstyrelsen, kretslopp och vattennämnden, Renovakoncernen, socialnämnden Hisingen och äldre samt vård- och omsorgsnämnden. Granskningen syftade till att bedöma om kommunstyrelsen, nämnderna och bolagen hade en ändamålsenlig kontinuitetsplanering. Syftet var också att bedöma om kommunstyrelsen leder, samordnar och har uppsikt över stadens arbete med kontinuitetsplanering på ett ändamålsenligt sätt.

Systematiken i verksamheternas kontinuitetsplanering varierade

Vi kunde konstatera att verksamheterna i varierande utsträckning kontinuitetsplanerat och att orsaken till detta i huvudsak berodde på bristande kunskap, resursbrist och bristande uppföljning. De mest omfattande bristerna fanns hos Renova AB och på avfallsverksamheten hos kretslopp och vattennämnden. Socialnämnden Hisingen hade också förhållandevis stora brister i sin kontinuitetsplanering, både avseende faktisk planering och dokumentation. Va-verksamheten på kretslopp och vattennämnden och kommunstyrelsen hade i allt väsentligt en ändamålsenlig kontinuitetsplanering.

Låg kontinuitetsförmåga för avfallsinsamlingen

Kretslopp och vattennämnden hade inte kartlagt och analyserat vilka delar inom avfallsverksamheten som är samhällsviktiga, eller bedömt vilka resurser som krävs för att upprätthålla avfallsverksamheten vid olika typer av störningar. Nämnden hade heller inte vidtagit förebyggande åtgärder och saknade även kännedom om huruvida de externa utförarna som nämnden anlitar har genomfört sådana analyser eller om de externa utförarna har kontinuitetsplanerat. Nämnden saknade också i allt väsentligt rutiner och arbetssätt för att hantera störningar i avfallsverksamheten. Liknande brister återfanns även inom insamlingsverksamheten hos Renova AB.

Kommunstyrelsens samordning var god men dess roll och mandat upplevdes som otydliga och uppföljningen brast

Kommunstyrelsen hade i allt väsentligt en organisation och arbetssätt för samordning. Kommunstyrelsens roll uppfattades som otydlig av flertalet av de verksamheter som ingick i granskningen. Verksamheterna gav uttryck för att kommunstyrelsen behöver styra och samordna arbetet med kontinuitetsplanering på ett tydligare sätt. Granskningen visade också att kommunstyrelsen inte följt upp Göteborgs Stads plan för krisberedskap och civilt försvar 2021–2023, eller verksamheternas faktiska kontinuitetsplanering.

Bedömning

Sammanfattningsvis bedömde stadsrevisionen att de granskade nämnderna och bolagen, med undantag för kommunstyrelsen och va-verksamheten hos kretslopp och vattennämnden, inte hade en ändamålsenlig kontinuitetsplanering. Kommunstyrelsen bedömdes ha en fungerande organisation och arbetssätt för att samordna stadens bolag och nämnder i händelse av en störning. Däremot bedömde vi att kommunstyrelsen inte utövar någon systematisk uppsikt och uppföljning av området.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsrapporten *Kontinuitetsförmåga i samhällsviktiga verksamheter i Göteborgs Stad*, 2022-11-22, samt i revisions- och granskningsredogörelser för de granskade nämnderna och bolagen 2022.

Måluppfyllelse för elever med intellektuell funktionsnedsättning

Stadsrevisionen har granskat grundskolenämndens, utbildningsnämndens och nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildnings arbete för ökad måluppfyllelse för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Syftet var att bedöma om grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning bedrevs på ett ändamålsenligt sätt. Fokus var på nämndernas arbete för ökad måluppfyllelse för eleverna avseende kunskapsuppdraget.

Grundskolenämnden ansvarar för grundsärskolan och utbildningsnämnden ansvarar för gymnasiesärskolan. Utbildningsnämnden och nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har ett delat ansvar för kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning.

Omfattande brister i grundsärskolan

Som framgår i texten på sidan tre i den här årsredogörelsen visade granskningen att det fanns omfattande och allvarliga brister inom grundsärskolan. Nedan redovisas enbart resultaten för gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning.

Eleverna gavs olika former av stöd

Eleverna i gymnasiesärskolan som var i behov av stöd gavs stöd i form av extra anpassningar och särskilt stöd. I kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning framgick att skollagens begrepp extra anpassningar inte användes, men alla elever hade någon form av anpassning av undervisningen.

Bedömning och dokumentation av elevernas kunskaper var i huvudsak ändamålsenlig

Betygskatalogerna i båda skolformerna var korrekta. Utvecklingssamtalen i gymnasiesärskolan genomfördes inte alltid med elevernas individuella studieplaner som grund. Eleverna i kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning informerades inte om rätten att få sina kunskaper dokumenterade i form av ett intyg.

Utbildningsnämnden följde upp kunskapsresultaten i gymnasiesärskolan, däremot gjordes ingen uppföljning alls av kunskapsresultaten i kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning.

Kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning tillhandhölls inte fullt ut och elevernas individuella studieplaner brast

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning hade inte säkerställt att samtliga kurser i kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning erbjöds. Utbildningen bedrevs inte heller kontinuerligt under hela året. Det bedrevs ett aktivt arbete för att nå, informera och motivera målgruppen till studier. Däremot förekom brister i de flesta av de individuella studieplaner som vi granskade.

Bedömning

Sammanfattningsvis bedömde stadsrevisionen att utbildningsnämnden hade säkerställt att gymnasiesärskolan bedrevs på ett ändamålsenligt sätt. När det gäller kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning bedrevs denna i huvudsak på ändamålsenligt sätt av utbildningsnämnden, men vi såg att arbetet för ökad måluppfyllelse för eleverna kunde utvecklas. Vi bedömde att nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning inte hade tillhandahållit kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning fullt ut enligt skolförfattningarna och att elevernas individuella studieplaner behövde förbättras. Rekommendationer lämnades till alla nämnder.

Mer om granskningen

Revisionsrapporten *Granskning av måluppfyllelse för elever med intellektuell måluppfyllelse*, 2022-12-13, samt i revisionsredogörelserna för de granskade nämnderna 2022.

Verksamhetsfordon

Stadsrevisionen har granskat användning av verksamhetsfordon samt inköp av drivmedel på Gryaab AB, Göteborg Energi AB, lokalnämnden, park- och naturnämnden, Renova AB samt socialnämnden Sydväst. Vår utgångspunkt har varit att användning av verksamhetsfordon och inköp av drivmedel är förtroendekänsliga områden och att risken för olovligt användande har ökat. Våra granskningar har syftat till att bedöma om styrelsen eller nämnden har en tillfredsställande styrning, uppföljning och intern kontroll för användning av verksamhetsfordon och drivmedelskort.

Vissa rutiner behövde färdigställas och förtydligas

Granskningarna visade att det i stort sett finns tillfredsställande rutiner för användandet av verksamhetsfordon samt inköp av drivmedel. Samtidigt fann vi i flera fall ett pågående arbete, såsom vid socialnämnden Sydväst där man arbetade med att ta fram förvaltningsövergripande rutiner för användningen av verksamhetsfordon och vid Göteborg Energi AB där de höll på att ta fram koncernövergripande rutiner för beredskapsverksamheten. Dessa arbeten behövde slutföras. Vi konstaterade också att Renova AB, Gryaab AB och socialnämnden Sydväst kan förtydliga i sina rutiner att fordonen och korten inte får användas privat.

Uppföljning och intern kontroll kunde förbättras

När det gäller uppföljning och intern kontroll av fordonsanvändningen och drivmedelsinköpen såg vi att detta i allt väsentligt fungerar väl. Granskningen av Gryaab AB visade samtidigt att bolaget kan utveckla sin drivmedelsuppföljning med regelbundna avstämningar mellan drivmedelsinköp och körda mil.

Vi konstaterade att uppföljningen och kontrollen över lag skulle förenklas om uppgifterna i körjournalerna används i större utsträckning. Digitala körjournaler innebär goda möjligheter för verksamheterna att kartlägga hur fordonen används och var de körs. Liksom av vem. Med teknikens hjälp borde det vara möjligt att genomföra mer riskstyrda kontroller och upptäcka avvikelser utan en betungande arbetsinsats. Samtidigt uttryckte intervjupersonerna en osäkerhet om en mer systematisk hantering av personuppgifter är förenlig med dataskyddsförordningen. Vi såg också att det hade funnits ett motstånd från facket kring att behandla personuppgifter i kontrollsyfte.

Enligt verksamheterna som vi har granskat är frågan om förbrukning av el ännu så länge liten eftersom elbilarna är förhållandevis få. I takt med att elbilarna blir fler och laddstolpar ökar i antal behöver även den interna kontrollen av dessa fordon utvecklas.

Bedömning

Sammanfattningsvis bedömde vi att de granskade styrelserna och nämnderna i allt väsentligt hade en tillfredsställande styrning, uppföljning och intern kontroll för användning av verksamhetsfordon och drivmedelskort. Samtidigt ansåg vi att rutinbeskrivningar kunde förtydligas samt att uppföljningen och kontrollen kunde förbättras i vissa avseenden. Rekommendationer lämnades till socialnämnden Sydväst och Göteborg Energi AB.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsrapporten *Användning av verksamhetsfordon samt inköp av drivmedel,* 2022-12-13, samt i granskningsrapporten och revisionsredogörelserna för de granskade bolagen och nämnderna 2022.

Informationssäkerhet i skolsystemet IST administration

Stadsrevisionen har granskat informationssäkerhetsarbetet i det skoladministrativa systemstödet IST administration. Granskningen genomfördes vid utbildningsnämnden och grundskolenämnden. Genom förändringar i stadens styrsystem för digital utveckling och förvaltning övergick IST-Administration den förste augusti år 2022 från att ha varit ett kommungemensamt system som levererades av Intraservice till att bli ett verksamhetsspecifikt system för stadens skolnämnder. Övergången medförde ett tydligare informationssäkerhetsansvar för de nämnder som övertog ansvaret för systemet. Syftet med granskningen var att bedöma om utbildningsnämnden och grundskolenämnden bedrivit ett informationssäkerhetsarbete som säkerställer konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet i de informationstillgångar som hanteras i systemet.

Informationssäkerhetsarbetet behövde organiseras tydligare

En förutsättning för att kunna bedriva ett systematiskt informationssäkerhetsarbete är att roller, ansvar och befogenheter är tydligt fördelade och organiserade i nämnderna. Av granskningen framgick att en sådan organisation och ansvarsfördelning ännu inte hade etablerats i nämnderna.

I avtalet med leverantören IST förutsätts vidare att en förvaltningsorganisation ska etableras för samverkan mellan leverantören och skolnämnderna. Denna organisation hade inte etablerats vid granskningens genomförande.

Behörighetshanteringen var inte korrekt beslutad

Av Göteborgs Stads riktlinje för informationssäkerhet framgår att regelverk och rutiner för registrering och avregistrering av behörigheter och åtkomst samt tilldelning av lösenord för IT-baserade informationssystem ska dokumenteras och finnas formellt beslutad. Granskningen visade att varken utbildningsnämnden eller grundskolenämnden hade något beslutat regelverk för hanteringen av behörigheter i IST Administration.

Nämnderna behövde göra efterlevnadskontroller av avtalet med leverantören

Ansvaret för att hantera säkerhetsmonitorering och loggning av säkerhetsrelevanta händelser, säkerhetskopiering samt återläsning av inläst data ligger enligt tecknat avtal hos leverantören av IST Administration. Utbildningsnämnden och grundskolenämnden ska inom ramen för sina respektive informationssäkerhetsansvar genomföra efterlevnadskontroller i syfte att säkerställa leverantörens arbete fungerar på det sätt som avtalats. Den senaste efterlevnadskontrollen av leverantörens arbete med säkerhetsmonitorering, loggning, säkerhetskopiering och återläsning genomfördes år 2019. Stadsrevisionen bedömer därför att nämnderna brustit i kontrollen av leverantörens förmåga att logga och övervaka säkerhetsrelevanta händelser.

Bedömning

Stadsrevisionens samlade bedömning är att utbildningsnämnden och grundskolenämnden inte genomfört ett informationssäkerhetsarbete som säkerställer konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet i de informationstillgångar som hanteras i IST administration. Rekommendationer lämnades till grundskolenämnden och utbildningsnämnden.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsrapporten *Granskning av informationssäkerhet i skolsystemet IST Administration* 2023-01-23, samt i revisionsredogörelserna för de granskade nämnderna 2022.

Palliativ vård och omsorg samt stöd till närstående

En av vårdens mest basala och angelägna uppgifter är att förebygga och lindra lidande och främja livskvalitet för personer som befinner sig i livets slutskede. Palliativ vård kan ges parallellt med livsförlängande vård, men kan också ges som enda vårdform i livets slutskede. Syftet är varken att påskynda eller att fördröja döden. I stället erbjuds patienter symtomlindring och stöd för att kunna leva ett värdigt liv fram tills döden inträffar.

Stadsrevisionen har under 2022 granskat hur Göteborgs Stad tagit sig an detta uppdrag. Granskningen syftade till att bedöma om nämnden för funktionsstöd, socialnämnd Nordost och äldre samt vård- och omsorgsnämnden bedrev ett ändamålsenligt arbete med att erbjuda en god palliativ vård och omsorg samt ett gott stöd till närstående.

Vården och omsorgen kan bli mer likvärdig

För att kunna bedriva en god palliativ vård och omsorg krävs det tillgång till särskild kompetens inom området. Tillgången till personal med palliativ kompetens skiljde sig åt över staden, både geografiskt och mellan olika verksamhetsgrenar.

Granskningen visade att rehabiliterande insatser ofta uteblir, eller när de beslutats inte utförs enligt ordination. Vidare kunde vi i granskningen se att långt ifrån alla dödsfall rapporterades in till Svenska Palliativregistret, det nationella kvalitetsregistret. Av de dödsfall som rapporterades in framgick det att det ofta saknades en dokumenterad smärtskattning och munhälsoundersökning under den sista levnadsveckan, något som Socialstyrelsen bedömer som särskilt viktigt för patienten.

Den närstående kan mötas av olika insatser beroende på var den sjuke vårdas

Ansvaret för att erbjuda stöd till de som vårdar eller stöttar en allvarligt sjuk person ligger i olika omfattning på alla de tre nämnderna som ingår i granskningen. Skrivningarna i nämndernas reglementen om stöd till anhöriga har inneburit att anhörigstödet är uppdelat mellan nämnderna utifrån åldern på den person som den anhörige stödjer. Granskningen visade att det finns en skillnad i hur anhörigstödet är organiserat rent geografiskt mellan nämnderna. Det innebär att de insatser som erbjuds varierar på ett sätt som inte alltid utgår ifrån den närståendes behov och situation.

Bedömning

Granskningen visade att det i varierande grad fanns utmaningar gällande planering, genomförande och dokumentation av palliativa vårdinsatser inom flera av stadens verksamheter. Rutiner och processer för att planera en god vård och omsorg saknade i stora delar ett palliativt perspektiv, med risk för att adekvata insatser uteblir eller inte sätts in i tid. Även själva utförandet och dokumentationen av de palliativa vårdinsatserna hade brister, med risk för onödigt lidande för den sjuke.

Vi kunde i granskningen konstatera att det i många fall finns goda förutsättningar för att uppmärksamma och ge stöd till anhöriga inom nämndernas verksamheter. Samtidigt ser vi att det finns risk för att anhöriga till personer som får palliativ vård bemöts på olika sätt beroende på var vårdinsatsen sker.

Mot bakgrund av de iakttagelser vi gjorde i granskningen lämnas tre rekommendationer till äldre samt vård- och omsorgsnämnden och en rekommendation till nämnden för funktionsstöd.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsrapporten *Granskning av palliativ vård och omsorg samt stöd till närstående i Göteborgs Stad*, 2023-01-31, samt i revisionsredogörelserna för de granskade nämnderna 2022.

Göteborgs Stads skyfallshantering

Stadsrevisionen har granskat Göteborgs Stads skyfallshantering. Syftet med granskningen var att bedöma om den kommunövergripande styrningen och uppföljningen av stadens samlade arbete med skyfallshantering är tillräcklig. De verksamheter som ingick i granskningen var byggnadsnämnden, kommunstyrelsen och kretslopp och vattennämnden.

Kommunernas ansvar för samhällsplaneringen innebär att de har en central roll i klimatanpassningen. Enligt plan- och bygglagen ska kommuner ta hänsyn till klimataspekter och skyfall när nya detaljplaner tas fram. För befintlig bebyggelse saknas dock tvingande lagstiftning och kommuner har inte heller full rådighet att genomföra nödvändiga klimatanpassningsåtgärder. Ansvaret för detta åligger respektive fastighetsägare.

Beaktat att utmaningarna inom området är omfattande och att kostnaderna kan bli mycket höga blir behovet av en ändamålsenlig styrning, ansvarsfördelning och uppföljning av stadens arbete väsentlig.

Det saknas kommunövergripande beslut om vad staden vill uppnå med skyfallsarbetet

Granskningen visade att det övergripande, långsiktiga målet för staden handlar om att göra Göteborg robust mot dagens och framtidens översvämningar. Men detta ger inte tillräcklig vägledning om vad som ska uppnås och i vilken takt det ska ske. Målet är svårt att bryta ned och konkretisera och lämnar ett alltför omfattande tolkningsutrymme för vad man som förvaltning ska göra.

Ansvarsfördelningen är inte ändamålsenligt utformad

Kretslopp och vattennämnden har tilldelats ett ansvar för stadens skyfallsarbete genom sitt reglemente. Nämndens har bland annat bidragit till att staden idag har kunskap om var och hur staden kommer drabbas av översvämningar vid ett skyfall. Trots detta har endast ett fåtal skyfallsåtgärder genomförts i staden.

Av granskningen framgick att det uppstår svårigheter kring kretslopp och vattennämndens uppdrag att i samverkan med övriga verksamhetsutövare ansvara för att staden genomför erforderliga åtgärder. Vi konstaterade att ansvaret inte har tydliggjorts på samma sätt för andra verksamheter och ser en risk för att de skyfallsåtgärder som kretslopp och vattennämnden identifierar som viktiga att genomföra, inte kommer att ges samma prioritet av stadens övriga nämnder och bolag.

Stadens samlade uppföljning av arbetet med skyfallshantering är inte tillräcklig

Den formella uppföljning som sker och som når stadens politiker, är den som redogörs för i kretslopp och vattennämndens årsrapporter. Granskningen visade att denna rapportering inte ger kommunstyrelsen en rättvisande bild av de utmaningar som förvaltningen för kretslopp och vatten upplever när det kommer till genomförandet av skyfallsåtgärder inom staden och vad det betyder för staden som helhet.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att det inte har fattats tillräckligt med kommunövergripande beslut om vad staden ska uppnå inom skyfallsarbetet och i vilken takt det ska ske, ansvaret för stadens nämnderoch bolag är inte tillräckligt tydligt utpekat och uppföljningen av det samlade arbetet har inte varit tillräcklig. Rekommendationer lämnas till kommunstyrelsen och kretslopp och vattennämnden.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsrapporten *Styrning och uppföljning av Göteborgs Stads arbete med skyfallshantering*, 2023-02-21, samt i revisionsredogörelserna för de granskade nämnderna 2022.

Förutsättningar för likvärdig myndighetsutövning enligt LSS

Stadsrevisionen har granskat myndighetsutövning enligt lagen stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) på nämnden för funktionsstöd. Syftet med granskningen var att bedöma om nämnden har säkerställt förutsättningar för en likvärdig myndighetsutövning. Med förutsättningar avses exempelvis organisation, kompetensutveckling, gemensamma rutiner och arbetssätt.

Myndighetsutövningen har omorganiserats

Myndighetsutövningen har organiserats i fyra stadsområden: Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst. För att öka förutsättningarna för mer enhetliga bedömningar och beslut och för att stärka dokumentationen av beslut har nämnden genomfört en omorganisation. Omorganisationen har bland annat inneburit en målgruppsindelning. Vi kunde konstatera att stadsområdena har kommit olika långt vad gäller målgruppsindelningen och samlokalisering av sina enheter. Granskningen visade också att tillgången till stödresurser varierade, vilket påverkade den upplevda arbetsbelastningen för de handläggande socialsekreterarna. Vi ser positivt på det arbete som pågår för att skapa en enhetlig organisation för myndighetsutövningen över de fyra stadsområdena och vill understryka vikten av att detta arbete fortgår.

Processer och rutiner var inte fullt ut implementerade

Nämnden har antagit en riktlinje för handläggning vars innehåll konkretiseras i en handbok. Granskningen visade dock att implementeringen av riktlinjen och handboken behöver stärkas. Vidare visade granskningen att enheterna tillämpar lokala rutiner och handläggningsstöd. Detta medför risker utifrån ett likvärdighetsperspektiv. Vi kunde konstatera att roller och ansvar i arbetet med att ta fram, uppdatera och samla processer, rutiner och annat handläggningsstöd inte var tydliga i förvaltningen. Vi noterade att ett arbete pågick avseende de styrande och stödjande dokumenten. Vidare noterade vi att nämnden har antagit en kompetensförsörjningsplan och vi vill understryka vikten av att det strategiska kompetensutvecklingsarbetet fortsatt behöver utvecklas.

Egenkontrollerna och uppföljningen kan utvecklas

Granskningen visade att det saknades en övergripande plan för egenkontroller inom myndighetsutövningen. På enhetsnivå fanns det stor variation i hur frekvent och systematiskt man arbetade med egenkontroller i handläggningsprocessen. Avsaknaden av systematik i denna process medför en risk för att egenkontroller inte utförs i den omfattning som krävs för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll i handläggningsprocessen. På avdelningsnivå följdes verksamhetens resultat och kvalitet upp genom data från verksamhetssystemen som sammanställts och analyserats. Resultaten från uppföljningar och egenkontroller hade dock inte brutits ned för att identifiera och analysera eventuella skillnader mellan olika enheter och stadsområden. Sammantaget innebär detta att det saknades såväl arbetssätt som tillräckliga underlag för att identifiera tecken på att bedömningar inte görs på ett likvärdigt sätt i förvaltningen.

Bedömning

Stadsrevisionens samlade bedömning är att nämnden delvis har säkerställt förutsättningar för en likvärdig myndighetsutövning. Granskningen visade att nämnden bedriver ett aktivt arbete på området men vi har identifierat ett antal brister och utvecklingsområden. Två rekommendationer lämnas till nämnden.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsredogörelsen för nämnden för funktionsstöd 2022.

Familjehemsplaceringar

Stadsrevisionen har granskat familjehemsplaceringar i de fyra socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst. Syftet med granskningen var att bedöma om nämndernas arbete med familjehemsplaceringar bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Brist på familjehem en risk för barnets bästa

När socialtjänsten tar beslut, eller vidtar andra åtgärder, som rör barn ska barnets bästa vara avgörande. I granskningen framkom det att förvaltningarna identifierat ett antal risker som kan påverka barnens bästa på ett negativt sätt. Samtliga förvaltningar ser personalomsättning bland socialsekreterare som en risk. Att möta många socialsekreterare kan både innebära en påfrestning för barnet och påverka nämndens förutsättningar att bevaka barnets bästa. Bristen på familjehem beskrevs som en annan stor risk. Det är svårt att hitta stabila familjehem som klarar av uppdraget och barn kan därför behöva placeras tillfälligt i jourhem, ibland längre tid än vad som är tillåtet enligt lagen. Långa jourhemsplaceringar skapar ovisshet och oförutsägbarhet för barnet och bidrar även till ökad arbetsbelastning för socialsekreterarna. Förvaltningarna såg även ett ökat behov av stöd till familjehemmen. Komplexiteten i ärenden och barnens behov uppgavs ha ökat. Stöd till familjehemmen är centralt för att motverka sammanbrott i vården, det vill säga att en placering avbryts oplanerat.

Genomförandeplaner var ett utvecklingsområde

För att synliggöra vilka behov barnet har och hur behoven ska tillgodoses ska vård- och genomförandeplaner upprättas. Granskningen visade att vårdplaner upprättats i enlighet med gällande föreskrifter. Däremot saknades i vissa fall genomförandeplaner. Dokumentationen av barnets syn på den planerade vården och genomförandet av den planerade vården kunde stärkas. Förvaltningarna arbetar löpande för att göra barnet delaktig och informera sig om barnets syn, däremot har detta omfattande arbete inte alltid synliggjorts i den granskade dokumentationen.

Omprövningar och överväganden genomfördes korrekt

Det primära syftet med att följa vården är att se till att barnet har det bra. Uppföljningen ska säkerställa att vården är rättssäker, trygg och utgår från barnets behov. Ett annat syfte är att få underlag till överväganden och omprövningar av vården så att nämnden ska kunna avgöra om vården ska fortgå eller upphöra. Granskningen visade att nämnderna genomför omprövningar respektive överväganden i enlighet med gällande lagkrav.

Överlag tillfredsställande egenkontroller

Nämndernas arbete med familjehemsplaceringar utgår från Socialstyrelsens handböcker och stadengemensamma rutiner. Centrum, Hisingen och Nordost har tagit fram egenkontrollplaner för 2022. Granskningen visade att de tre nämnder har genomfört egenkontroller i enlighet med planerna. Utöver att utgå från egenkontrollplanen arbetade enheterna systematiskt med ärendegenomgångar för att säkerställa att handläggningen sker korrekt. Däremot visade granskningen att Sydväst behövde utveckla sitt arbete med egenkontroller.

Bedömning

Sammanfattningsvis bedömer stadsrevisionen att nämndernas arbete med familjehemsplaceringar i allt väsentligt bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Stadsrevisionen vill understryka vikten av att nämnderna beaktar och omhändertar de utvecklingsområden som identifierats för respektive nämnd och beskrivs i granskningen. En rekommendation lämnades till Sydväst gällande arbetet med egenkontroller.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsredogörelserna för de granskade nämnderna 2022.

Förebyggande arbete mot arbetslivskriminalitet i byggprocessen

Det förebyggande arbetet mot arbetslivskriminalitet i byggprocessen har granskats på byggbolagen Göteborgs Egnahems AB (Egnahemsbolaget) och Framtiden Byggutveckling AB. När leverantörer medvetet bryter mot olika slags regler i arbetslivet, exempelvis arbetsmiljöregler eller skatteregler, kallas det för arbetslivskriminalitet. Arbetslivskriminalitet kan leda till att människor utnyttjas, att osund konkurrens uppstår och att skattepengar betalas ut felaktigt. Syftet med granskningen var att bedöma om styrelserna i Egnahemsbolaget och Framtiden Byggutveckling har säkerställt en god intern kontroll som förebygger risken för arbetslivskriminalitet i byggprocessen.

Riskmedvetenheten skiljde sig åt mellan bolagen

Enligt Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska riskhantering vara en integrerad del i bolagsstyrelsernas styrning och beslutsfattande. Framtiden Byggutvecklings styrelse får löpande information om bolagets arbete kopplat till området. Bland annat i skriftliga vd-rapporter. Egnahemsbolagets styrelse lyfte under hösten 2022 behovet av att öka riskmedvetenheten genom att utveckla kontroller och uppföljningen av upphandlade leverantörer.

Bolagens avtal innehöll nödvändiga arbetsrättsliga krav

I Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling står att en sund konkurrens ska eftersträvas vid upphandling. Styrelsen ansvarar för att arbetsrättsliga villkor ställs i upphandlingar. Granskningen visade att bolagens avtal innehåller ett antal arbetsrättsliga krav, exempelvis avseende lön, semester och arbetstid.

Rutinerna för avtalsuppföljning behöver stärkas

Styrelsen ska enligt stadens riktlinje för inköp och upphandling löpande följa upp bolagets avtal. Syftet är att säkerställa att villkoren i avtalen följs under hela avtalsperioden. Granskningen visade att bolagen följer upp ekonomin i byggprojekten men inte att de arbetsrättsliga kraven i avtalen följs.

Samverkan med andra aktörer varierade

I Göteborgs Stads program för trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete lyfts vikten av att dela och ta tillvara erfarenheter kopplat till trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete inom staden. I intervju framgår att en samordning finns kring dessa frågor bland annat i det koncerngemensamma inköpsrådet. Syftet är att koncerngemensamt arbeta för synergieffekter och effektiviseringar i arbetet mot arbetslivskriminalitet. Av intervjuer framgår att Byggutveckling har en god samverkan med andra aktörer men att Egnahems samverkan är begränsad och kan utvecklas.

Bedömning

Sammanfattningsvis är det lekmannarevisorernas bedömning att byggbolagens förebyggande arbete med syfte att motverka arbetslivskriminalitet i byggprocessen behöver stärkas i delar. Bolagen har skapat goda förutsättningar för att motverka förekomsten av arbetslivskriminalitet i byggkedjan genom att ställa tydliga krav på entreprenörer i upphandlingar och i avtal. Samtidigt är bolagens uppföljning av avtalen endast inriktad på det ekonomiska utfallet. Bolagen saknar därmed rutiner för att följa upp att leverantörerna följer arbetsrättsliga krav

Egnahemsbolaget har under året vidtagit åtgärder för att öka riskmedvetenheten avseende arbetslivskriminalitet. Under året har bolaget belyst arbetsmiljörisker på byggarbetsplatser och identifierat behovet av att stärka de egna kontrollerna. Detta tyder på att medvetenheten om riskerna inom området har ökat under året.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i granskningsredogörelserna för de granskade bolagen 2022.

Basala hygienrutiner i äldreomsorgen

Basala hygienrutiner är den mest grundläggande åtgärden för att förebygga vårdrelaterade infektioner. Basal hygien innebär god handhygien samt att arbetskläder och vid behov skyddshandskar och skyddskläder används vid nära arbete med personer.

Syftet med granskningen var att bedöma om äldre samt vård- och omsorgsnämndens arbete med basala hygienrutiner bedrevs på ett ändamålsenligt sätt, det vill säga i enlighet med gällande regelverk. Granskningen omfattade verksamheten vård- och omsorgsboenden.

Förvaltningen hade rutiner

Förvaltningen hade dokumenterade rutiner för arbetet med basala hygienrutiner. På förvaltningens intranät fanns flera rutiner tillgängliga, bland annat en rutin för mätning av följsamhet till hygien samt mallar för hygienmätning. Hygienmätningen genomfördes med hjälp av en självskattning och observationer.

Utbildning och dialog skedde löpande

Såväl medarbetare som enhetschefer har under året fått utbildning i basal hygien och vilka rutiner som gäller. Personalen informeras även löpande via olika kanaler. För att upprätthålla kunskapsnivån har vissa enhetschefer valt att samtliga medarbetare ska genomgå en utbildning i basala hygienrutiner – det så kallade hygienkörkortet – varje år.

Oklar ansvarsfördelning mellan verksamheten och bemanningsenheterna

Enhetschefen ansvarar för att medarbetarna på boendet har tillräckliga kunskaper i basal hygien. I vissa fall fanns en osäkerhet kring ansvarsfördelningen mellan verksamheten och bemanningsenheterna vad gäller vem som förser timvikarierna med utbildning i basal hygien. Bemanningsenheterna informerar timvikarierna på olika sätt. Vi ser en risk för att timvikarier inte ges en tillräcklig introduktion på boendet eftersom företrädare för verksamheten tror att bemanningsenheterna förmedlar denna.

Arbetet med uppföljning och utveckling varierade

I rutinen för mätning av följsamhet fanns inte någon beskrivning av hur hygienmätningarna ska gå till. Vi ser en risk för att det kan uppstå skillnader i arbetssätten inom förvaltningen när gällande tillvägagångssätt inte finns nedskrivna i rutinen. I granskningen såg vi exempel på att arbetssätten varierade.

Handlingsplaner togs sällan fram men bristerna påtalades direkt

På vissa boenden fanns problem med följsamheten till de basala hygienrutinerna. Ett arbete med att förbättra följsamheten hade påbörjats vid granskningens genomförande. Enligt gällande rutin bör en handlingsplan tas fram när följsamheten inte är hundra procent. Granskningen visade att handlingsplaner sällan tas fram. I stället påtalas brister direkt när de upptäcks.

Mätning av följsamhet redovisades i linjen

Resultaten från egenkontrollerna i form av självskattningar och observationer sammanställdes på enhetsnivå, verksamhetsnivå och avdelningsnivå minst en gång per år.

Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att arbetet med basala hygienrutiner i huvudsak bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Vi ser dock att det finns förbättringsområden.

Nämnden behöver stärka arbetet med basala hygienrutiner och följsamheten mot gällande rutiner i syfte att säkerställa att rutinerna efterlevs på samtliga boenden. Nämnden bör även säkerställa att ansvarsfördelningen är tydlig mellan verksamheten och bemanningsenheten vad gäller utbildning av vikarier. Vi lämnar därför två rekommendationer.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsredogörelsen för äldre samt vård- och omsorgsnämnden 2022.

Hanteringen av skyddsrum

Lekmannarevisorerna har granskat hantering av skyddsrum i de bostadsförvaltande bolagens fastighetsbestånd. Granskningen har omfattat Bostads AB Poseidon, Familjebostäder i Göteborg AB, Gårdstensbostäder AB och Göteborgs Stads bostadsaktiebolag.

Granskningen syftade till att bedöma om de granskade bolagen har en ändamålsenlig hantering av skyddsrum.

Bolagen har inventerat skyddsrummens status

Fastighetsägare ansvarar för skötsel och underhåll av skyddsrum och tillhörande material. Granskningen visade att samtliga bolag genomfört en inventering av skyddsrummen, den tillhörande materialen samt skicken på skyddsrummen. Däremot hade bolagen kommit olika långt i sin hantering av upptäckta brister. Ett av de granskade bolagen hade redan åtgärdat samtliga identifierade brister medan ett annat bolag inte kunde ange en sluttid för de identifierade bristerna. Fastighetsägaren är vidare skyldig att skylta var skyddsrum är belägna. Vi genomförde stickprov av skyltningen av skyddsrum för varje bolag. Stickprovsgranskningen visade inga större avvikelser. Samtliga granskade bolag hade även uppdaterade förteckningar över skyddsrum i sina fastigheter.

Rutiner för skyddsrummen vid ombyggnationer finns på plats

Enligt lagstiftningen om skyddsrum är det tillåtet att använda skyddsrummen för annat ändamål, men det är förbjudet att göra förändringar som innebär en försämrad skyddsförmåga. Bolagen hade rutiner på plats i samtliga fall eller var på väg att införa rutiner för att säkerställa skyddsrummens funktion vid ombyggnationer och liknande.

Skyddsrummen kan tillgängliggöras vid höjd beredskap

Fastighetsägare är skyldiga att bereda plats för dem som söker skydd vid höjd beredskap. Fastighetsägare bör därför ha en rutin som säkerställer att ansvariga för att låsa upp dörrar och portar till skyddsrum har utsetts. Granskningen visade att samtliga bolag utom ett hade rutiner för att säkerställa detta. I det fall en rutin saknades angav bolaget att förutsättningar för en rutin skulle komma på plats efter att inventeringen av skyddsrummens status var klar.

Bedömning

Lekmannarevisorernas samlade bedömning är att bolagens hantering av skyddsrum inte fullt ut är ändamålsenlig utifrån de krav som ställs i lagstiftningen. Lekmannarevisorerna för bolagen bedömer att bolagen inventerat skyddsrummen på erforderligt sätt men att identifierade brister i alla fall inte åtgärdats. De lämnar därför en rekommendation till Bostads AB Poseidon och Göteborgs stads bostadsaktiebolag.

Lekmannarevisorerna bedömer vidare att samtliga bolag hade eller höll på att införa rutiner för att säkerställa skyddsrummens funktion vid ombyggnation eller liknande. Med ett undantag hade bolagen också rutiner för att kunna göra skyddsrummen tillgängliga vid höjd beredskap.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i granskningsredogörelserna för de granskade bolagen 2022.

Foto: Lo Birgersson

Revisionens uppdrag

Stadsrevisionen har kommunfullmäktiges uppdrag att granska och främja verksamheten i Göteborgs Stads kommunstyrelse, nämnder och bolag. Uppdraget som förtroendevald revisor skiljer sig på flera sätt från andra politiska uppdrag. Revisorerna är självständiga i förhållande till varandra. De strävar dock efter enighet i fråga om revisionsarbetet och arbetar gemensamt och samordnat i enlighet med god revisionssed i kommunal verksamhet. Revisorernas arbete med att granska nämnder och bolag ska präglas av oberoende, objektivitet och integritet.

Stadsrevisionen har även granskat

- Arbete med budget- och skuldrådgivning (nämnden för demokrati och medborgarservice)
- Avtalsuppföljning (Göteborgs Hamn AB)
- Följsamhet mot dataskyddsförordningen (Göteborgs stads Leasing)
- Energi- och klimatrådgivning (miljö- och klimatnämnden)
- Förråd och lagerhantering (Renova AB)
- Garanterad undervisningstid (grundskolenämnden)
- Informationssäkerhet (Got Event AB, Göteborg & Co AB, idrotts- och föreningsnämnden)
- Inköp och upphandling (Försäkrings AB Göta Lejon, Göteborgs Stadsteater AB, Higab AB, kulturnämnden, Liseberg AB)
- Kostnadstäckning i tillsynsverksamheten (miljö- och klimatnämnden)
- Krisberedskap (Göteborgs Stads Parkerings AB, Higab AB)
- Köhantering (Göteborgsregionens Fritidshamnar AB)
- Följsamhet mot Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram (Göteborgs Hamn AB, Göteborgs Stads Leasing AB, inköp- och upphandlingsnämnden)
- Nämndens/styrelsens ansvar och arbetssätt (grundskolenämnden, Göteborgs Stadshus AB, nämnden för Intraservice)
- Offentlighet och sekretess (Boplats Göteborg AB, Göteborgs stads bostadsaktiebolag, förskolenämnden)
- Resor i tjänsten (socialnämnden Nordost)
- Rutiner för avyttring av avskrivna inventarier (Bostads AB Poseidon, Familjebostäder i Göteborg AB)
- Rutiner för bedömning av bisysslor (Business Region Göteborg AB)
- Styrning och uppföljning av arbetsmarknadsinsatser (nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning)
- Systematiskt arbetsmiljöarbete och personsäkerhet (Störningsjouren i Göteborg AB, Göteborgs Stads Parkerings AB)
- Säkerhetsarbetet (Göteborgs Stadsteater AB, kommunstyrelsen, nämnden för Intraservice)
- Tillgänglighetsanpassning av vallokaler och utbildning av röstmottagare (valnämnden)
- Tillsyn av fristående verksamheter (förskolenämnden)
- Tillsyn av lokaler för särskilda boenden (miljö- och klimatnämnden)
- Tillvägagångssätt vid val av nya attraktioner (Liseberg AB)
- Uppföljning och kontroll av utförare inom avfallsinsamlingen (kretslopp och vattennämnden)
- Uthyrning av lokaler (Förvaltnings AB GöteborgsLokaler)
- Vården av stadens konst (kulturnämnden)

Språkbruk och revisionstermer

Stadsrevisionens granskningar kan leda till rekommendationer och kritik. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran och anmärkning. Anmärkning är allvarligast. En anmärkning kan, när det gäller nämnderna, lämnas med eller utan att ansvarsfrihet tillstyrks.

Foto: Lo Birgersson

Göteborgs Stads årsredovisning 2022

Kommunstyrelsen upprättar årligen en årsredovisning för hela Göteborgs Stad som omfattar nämnder, bolag och kommunalförbund. Revisorernas uppgift är att bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Stadsrevisionen beskriver nedan de iakttagelser som ligger till grund för revisorernas bedömning av årsredovisningen.

God ekonomisk hushållning

I enlighet med kommunallagen ska kommunfullmäktige i sin budget, fastställa finansiella mål och verksamhetsmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen ska användas för att styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet.

Göteborgs Stads metod för styrning innebär att styrsystemet ska gå att följa som en röd tråd mellan olika nivåer i staden. För att åstadkomma en ändamålsenlig styrning mot målen för god ekonomisk hushållning bör det finnas en överensstämmelse mellan mål på olika nivåer. Kommunstyrelsen ska, i årsredovisningen, genomföra en samlad utvärdering av om målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning uppnåtts och följts.

Kommunstyrelsen har följt upp om resultatet är förenligt med god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsens uttolkning av god ekonomisk

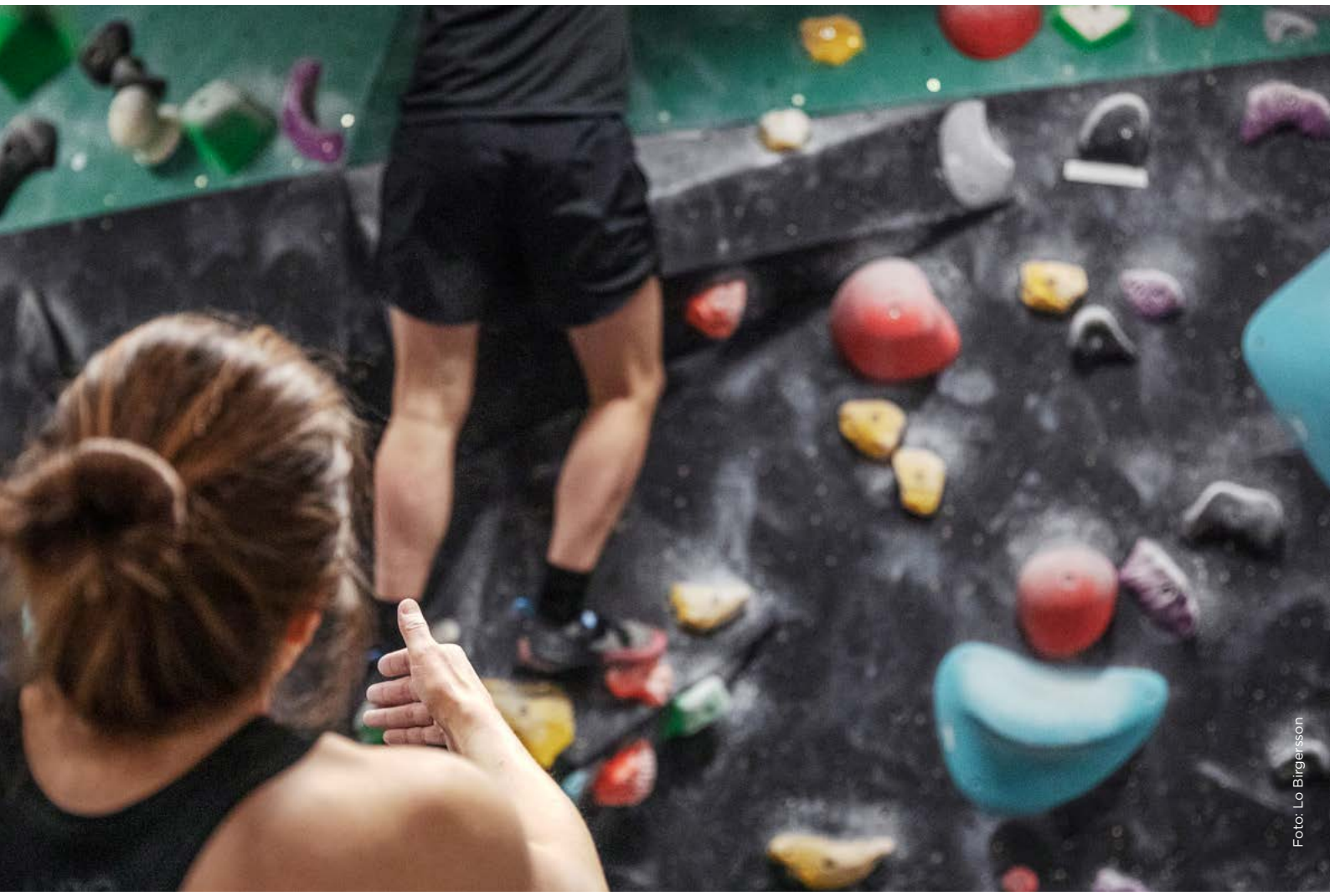
Foto: Lo Birgersson

hushållning i staden sker utifrån de långsiktiga finansiella inriktningarna, med målvärden för 2022, förutom för en av inriktningarna. Utfallsvärdena för 2022 överstiger de av fullmäktige beslutade målvärdena. Utvärderingen av de finansiella målen sker på en övergripande nivå. Finansiella mål har även tilldelats de planerande verksamheterna som redovisas i form av organisationsmål. Resultatet redovisas dock inte i årsredovisningen.

I Göteborgs Stads budget för 2022 finns tre övergripande mål och femton övergripande verksamhetsmål. För de övergripande verksamhetsmålen har fullmäktige beslutat om indikatorer och målvärden. För varje nämnd och styrelse har fullmäktige angett i budget vilka övergripande verksamhetsmål och indikatorer som är av betydelse för respektive verksamhet. Stadens regionala bolag har inte tilldelats några övergripande verksamhetsmål och indikatorer.

Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelse för de tre övergripande målen utgår ifrån graden av måluppfyllelse för de övergripande verksamhetsmålen. Bedömningen av respektive verksamhetsmåls uppfyllelse baseras i huvudsak på om indikatorernas målvärde uppnås. Merparten av indikatorerna och deras utfallsvärden, har hämtats från officiella undersökningar och statistik. I anslutning till redovisningen av den övergripande måluppfyllelsen, redovisas även nämndernas och bolagens bedömningar av de övergripande verksamhetsmålen.

Kommunstyrelsens bedömer att de tre övergripande målen delvis uppnås. Vidare framgår att verksamhetsmålet som avser äldreomsorg och skola inte uppfylls och att värden på indikatorer saknas för ungefär en fjärdedel av indikatorerna.

Kommunstyrelsen har bedömt att staden har en god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv, såväl som ur ett verksamhetsperspektiv.

I samband med granskningen av årsredovisningen 2019 rekommenderade stadsrevisionen kommunstyrelsen att utveckla styrsystemet för en mer effektiv styrning mot verksamhetsmålen. Rekommendationen kvarstod år 2021. Åtgärder har genomförts av kommunstyrelsen för att förbättra styrningen.

Stadsrevisionen har noterat att budgethandlingen för 2022 har formulerats tydligare med avseende på hur övergripande mål och verksamhetsmål ska vara en utgångspunkt för nämndernas och styrelsernas planering och uppföljning. Vi noterar vidare att årsredovisningen nu beaktar nämndernas och styrelsernas bedömning av måluppfyllelse i större utsträckning än tidigare.

Balanskravet

I kommunallagen anges att kommuner ska upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om resultatet ändå blir negativt måste det kompenseras med överskott inom tre år. Från och med år 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att under vissa förutsättningar reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv. Reserven kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt.

Göteborgs Stad uppfyller balanskravet år 2022 och redovisar ett resultat exklusive realisationsvinster på 1 681 miljoner kronor. En avsättning till resultatutjämningsreserv har gjorts med 365 miljoner kronor. Årets balanskravsresultat uppgår till 1 316 miljoner kronor.

Rättvisande räkenskaper

Den kommunala redovisningen styrs av lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och av god redovisningssed. Kommunstyrelsen ansvarar för att upprätta Göteborgs Stads årsredovisning som omfattar kommunens och de kommunala bolagens räkenskaper. Ett syfte med att upprätta sammanställda räkenskaper är att ge en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning oberoende av i vilken form verksamheten bedrivs.

Nedan redovisar vi några av de iakttagelser vi har gjort i granskningen av årsredovisningen. För mer information om övriga iakttagelser och bedömningar avseende räkenskaperna hänvisas till vår revisionsredogörelse för Göteborgs Stad – Granskning av räkenskaper och bokslut 2022.

Redovisning av konst

Konst som köps in eller doneras ska värderas och tas upp i resultat- och balansräkningen om

intäktskriterierna i Rådet om kommunal redovisnings (RKR) andra rekommendation är uppfyllda.

Kulturnämnden redovisar för närvarande, i enlighet med instruktion från stadsledningskontoret, ingen inköpt konst som tillgångar i balansräkningen.

Kulturnämnden har över tid erhållit ett stort antal donationer av konstföremål till högt värde men redovisar inte heller denna konst som tillgångar i balansräkningen. Posten saknas därmed också i stadens sammanställda räkenskaper i årsbokslutet 2022.

Redovisning av leasing

Enligt RKR R5 som behandlar leasing kan leasingavtal klassificeras som antingen finansiell- eller operationell leasing. Klassificeringen ska enligt R5 utgå ifrån avtalets ekonomiska innebörd.

Staden har gjort bedömningen att de stora externa leasingavtalen där staden är leasingtagare avser operationell leasing. Vidare har staden konstaterat att det inte finns några finansiella kontrakt där staden är leasinggivare. I årets granskning har det framkommit att några av stadens bolag har så kallade ”produktionsbaserade hyresavtal” där hyresgästen i de flesta fall är Göteborgs Stad och avtalsförhållandena indikerar att det rör sig om finansiella leasingavtal.

Kassaflödesanalys

Kommunen ska upprätta en kassaflödesanalys som redovisar kommunens in- och utbetalningar under räkenskapsåret.

Enligt RKR R13 ska kassaflöden från in- och utbetalningar som avser räntor och utdelningar redovisas separat. Det finns en upplysning för räntor och utdelningar för år 2022 avseende kommunen, men inte för jämförelseåret 2021. För den kommunala koncernen saknas uppgifter för båda åren.

Kassaflödesanalysen i årsredovisningen är upprättad enligt den indirekta metoden. För att tydliggöra kassaflödets poster och dess kopplingar till kommunens resultat- och balansräkning finns en nothänvisning vid varje post i kassaflödesanalysen. Vi har i vår granskning noterat att utgående värden för resultat- och balansräkningen för år 2021 har ändrats till följd av rättelser. Siffrorna i kassaflödesanalysen för 2021 har inte på motsvarande sätt uppdaterats, vilket är ett avsteg från RKR R13.

Vid inköp av en materiell anläggningstillgång är det tidpunkten för utbetalning som avgör vilket år inköpet ska redovisas i kassaflödesanalysen, inte tidpunkten för leverans. I Göteborgs Stads kassaflödesanalys redovisas inköp i den period som leveransen sker.

Drift- och investeringsredovisning

Drift- och investeringsredovisningen regleras i 10 kap. 1–2 §§ i LKBR. Driftredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Granskningen visar att drift- och investeringsredovisningarna i årsredovisningen följer de krav som ställs i 10 kap. 1–2 §§ LKBR.

Uppföljning av redovisning av gatukostnadsersättning och liknande inkomster

Med anledning av att LKBR började gälla från 1 januari 2019 tog RKR fram en ny rekommendation för intäkter, rekommendation R2.

De nämnder som berörs är park- och naturnämnden, fastighetsnämnden och trafiknämnden. Föregående års granskning visade att redovisningen anpassats genom en kommunövergripande justering i Göteborgs Stads räkenskaper och bokslut för 2021. Ingen justering gjordes i berörda nämnders redovisningar.

Under året har redovisningsprinciperna för intäktsredovisningen justerats och implementerats i berörda nämnders redovisningar.

Sammanställda räkenskaper

EY har på uppdrag av stadsrevisionen granskat och bedömt Göteborgs Stads sammanställda räkenskaper.

Inga iakttagelser om väsentliga avvikelser har noterats under årets granskning men finns det risker med processer som har manuella inslag.

Redovisning i enlighet med lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser

Enligt lag (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. (även kallad transparenslagen)

ska kommunen upprätta en öppen redovisning, samt när så krävs, en separat redovisning.

Ovanstående stycke gäller dock enbart i den utsträckning kommunen bedriver verksamhet inom sin nämndorganisation som klassificeras som företagsverksamhet, samt uppfyller bland annat kriteriet att det samlade nettovärdet av nämndernas företagsverksamhet överstiger 40 miljoner euro.

Stadsledningskontorets sammanställning för 2022 över nettoomsättningen i nämndernas företagsverksamheter visar att denna under år 2022 uppgick till drygt 88,5 miljoner kronor. Det är ett belopp som med bred marginal ligger under transparenslagens tröskelvärde på 40 miljoner euro så stadsledningskontoret gör bedömningen att de inte behöver upprätta varken en öppen eller separat redovisning. Vi gör ingen annan bedömning.

Bedömning

Stadsrevisionen ska årligen i en revisionsberättelse uttala sig om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat och om räkenskaperna är rättvisande. Nedan redogör vi för vår bedömning.

God ekonomisk hushållning

Stadsrevisionen bedömer att finansiella mål har definierats för året för tre av de finansiella inriktningarna. Sammantaget bedömer stadsrevisionen att resultatet i allt väsentligt är förenligt med de målvärden för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv som fullmäktige har beslutat om. Vi bedömer att utvärderingen av de finansiella målen kan utvecklas så att den också omfattar de organisationsmål som nämnderna tilldelats på området.

Vi bedömer vidare att underlaget för bedömningar av verksamhetsmålen har förbättrats jämfört med tidigare år, men att det fortfarande saknas utfallsvärden för ett stort antal indikatorer. Orsakssambandet mellan stadens genomförda verksamhet och utfallet på flera indikatorer framstår som svagt eller svårt att belägga. Vi noterar också att verksamhetsmålen för ett par väsentliga verksamheter inte har uppfyllts.

Stadsrevisionens bedömning är att resultatet i årsredovisningen i allt väsentligt är förenligt med de målvärden fullmäktige har beslutat om avseende de finansiella målen för god ekonomisk hushållning. Vi bedömer att de mål som har beslutats för verksamheten delvis uppfylls i förhållande till de valda indikatorerna, givet att det finns brister i styrmodellen och underlaget som bedömningen baseras på.

Uppföljningen av föregående års rekommendation visar att åtgärder har genomförts för att tydligare koppla uppföljningen till genomförd verksamhet. Det ser vi som positivt. Samtidigt kvarstår vår bedömning att den valda styrmodellen brister i sin koppling till den genomförda verksamheten i stadens nämnder och bolag.

Rekommendationen från föregående år kvarstår.

Balanskrav

Vi bedömer att en balanskravsutredning har upprättats i årsredovisningen i enlighet med de krav som ställs i lagen om kommunal bokföring och redovisning. Balanskravsutredningen visar att Göteborgs Stad når upp till balanskravet år 2022 och att en avsättning till resultatutjämningsreserven har varit möjlig att göra.

Rättvisande räkenskaper

Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till intäkter, kostnader, tillgångar och skulder är det vår bedömning att stadens resultat- och balansräkning inte omfattar några väsentliga avsteg från LKBR eller god redovisningssed.

De sammanställda räkenskaperna är i allt väsentligt upprättade i enlighet med LKBR och RKR R16 och ger en rättvisande bild av verksamheten och den ekonomiska ställningen för Göteborgs Stad och dess koncern per den 31 december 2022.

Samtidigt vill vi påtala det finns delar i årsredovisningen och i notpaketet som vi bedömer behöver vidareutvecklas för att fullt ut följa rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning men även lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vad gäller stadens konst bedömer stadsrevisionen att konsten inte redovisas i enlighet med

LKBR och god redovisningssed. Stadsrevisionens bedömning är att tillgångarnas värde i kommunens bokslut och sammanställda redovisning är upptagna till ett för lågt belopp. Utifrån kända förhållanden bedömer stadsrevisionen att risken för väsentliga fel i stadens och de sammanställda räkenskaperna är låg men att frågan behöver utredas vidare för att utesluta risken helt.

Vidare är vår bedömning avseende leasing att det finns osäkerheter avseende klassificeringen av tecknade hyresavtal. För att säkerställa att god redovisningssed tillämpas behöver område utredas ytterligare.

Två rekommendationer lämnas avseende räkenskaperna.

Mer om granskningen

Läs mer om granskningen i revisionsredogörelsen *Göteborgs Stad – granskning av räkenskaper och bokslut 2022*.

Uppföljning av kritik från 2021

Grundskolenämnden

Stadsrevisionen granskade 2021 nämndens hantering av utbetalning av bidrag till den fristående huvudmannen Föreningen Framstegsskolan (nedan kallad föreningen). I granskningen såg vi allvarliga brister och vi bedömde att nämndens hantering av frågan inte varit ändamålsenlig.

Vi bedömde att nämnden inte hade följt skollagens bestämmelser angående utbetalning av bidrag till fristående huvudmän som har Skolinspektionens godkännande. Genom sitt agerande bedömde vi att nämnden också riskerat att överskrida sin kompetens, att hanteringen av frågan innebar ett stort risktagande och att ordföranden hade varit särskilt drivande i frågan. Enligt vår bedömning hade detta lett till att en enskilds ekonomiska intressen hade skadats, vilket sannolikt också hade drabbat skolverksamheten hos föreningen.

Mot bakgrund av våra iakttagelser och bedömningar riktade vi kritik till nämnden i form av en anmärkning.[1] Nämnden fick också en rekommendation. Årets uppföljning visar att nämnden inte behöver hantera frågan under 2023 eftersom föreningen inte längre har kvar sitt godkännande att bedriva skolverksamhet. Vi avslutar därför granskningen och rekommendationen från föregående år kvarstår inte.

Göteborgs Spårvägar AB

Lekmannarevisorerna riktade 2021 kritik till Göteborgs Spårvägar AB i form av en anmärkning för allvarliga brister i ledning, styrning och uppföljning. Bolaget fick nio rekommendationer.

Lekmannarevisorerna planerar att göra en mer omfattande uppföljning av rekommendationerna avseende trafikledning och trafiksäkerhet under kommande år. Eftersom ingen fullständig uppföljning skett under året kvarstår tre av de fyra rekommendationerna tills vidare Lekmannarevisorerna har dock noterat att vissa personella förstärkningar och förändringar skett inom säkerhetsområdet samt att vissa aviserade förändringar uteblivit. Därav har en rekommendation bedömts som hanterad.

1 Två av revisorsgruppens ledamöter gjorde en annan bedömning och lämnade en lägre grad av kritik, en erinran.

När det gäller den grundläggande granskningen fick bolaget rekommendationer inom flera olika områden som gällde styrning, ledning, uppföljning, ekonomi samt utlämnande av allmänna handlingar och tillämpningen av sekretesslagstiftningen. Tre rekommendationer från förra året bedöms vara antingen hanterade eller inaktuella. Två av de fem rekommendationerna kvarstår efter årets granskning. Den ena av de rekommendationer som kvarstår gäller otydlighet rörande beslut om sekretess i samband med utlämnande av allmänna handlingar. Den andra rekommendationer rör bolagets obalans gentemot den egna budgeten i fråga om banunderhåll som utförs inom ramen för utförandeentreprenadavtalet.

Göteborgs trafiknämnd

Stadsrevisionen riktade 2021 kritik i form av en anmärkning till trafiknämnden. Detta på grund av en konstaterad oegentlighet, bristande systematik i arbetet mot oegentligheter och otillåten påverkan, svag riskhantering, felaktig lagerhantering och redovisning av lager för banunderhåll, brister i informationssäkerhetsarbetet, bristande hantering av delegationsbeslut, brister i uppföljning av privata utförare samt otillräcklig hantering av tidigare rekommendationer. Vi bedömde att dessa brister var omfattande, kända av nämnden sedan tidigare och av väsentlig karaktär.

Årets uppföljning visar att nämnden har vidtagit tillräckliga åtgärder inom de områden som kritiken omfattade. Nämnden har bland annat genomfört utbildningsinsatser för chefer och medarbetare inom området för oegentligheter och otillåten påverkan. Nämnden har genomlyst sin process för riskhantering och vidtagit flera åtgärder inom ramen för denna. Vidare har nämnden stärkt sin styrning och uppföljning av lagerhanteringen och åtgärdat de felaktigheter som fanns inom redovisningen av lagret. Vissa åtgärder inom informationssäkerhetsområdet kvarstår dock. Trafiknämnden upphörde vid årsskiftet 2022/2023. Rekommendationerna som kvarstår har förmedlats till berörda nya nämnder.

Stadsrevisionen i Göteborgs Stad

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och styrelser.

Stadsrevisionen har kommunfullmäktiges uppdrag att granska och främja verksamheten i Göteborgs Stads kommunstyrelse, nämnder och bolag. Enligt Göteborgs Stads revisionsreglemente väljer kommunfullmäktige 22 förtroendevalda revisorer. Bland de förtroendevalda revisorerna utser kommunfullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de kommunala bolag som helt eller till viss del ägs av Göteborgs Stad.

Revisorerna ska med oberoende, objektivitet och integritet granska och främja verksamheten i styrelser och nämnder. Revisorernas uppdrag regleras genom kommunallagen, aktiebolagslagen och Göteborgs Stads revisionsreglemente.

Uppdraget som förtroendevald revisor skiljer sig på flera sätt från andra politiska uppdrag. Revisorerna är oberoende i förhållande till nämnderna och bolagen som ska granskas och avgör självständigt vad som ska granskas. Kommunfullmäktige beslutar om revisorernas budget efter det att kommunfullmäktiges presidium har berett den.

Förtroendevalda revisorer

Bengt Bivall, ordförande (V)
Sven Andersson, vice ordförande (M)
Monika Bandi (D)
Erik Fristedt (L)
Lars-Gunnar Landin (MP)
Lars-Ola Dahlqvist (S)
Susanne Zetterberg Jensen (M)
Bernt Helin (D)
Gun Cederborg (V)
Stefan Dahlén (SD)
Birgitta Adler (S)
Christina Rogestam (C)
Tom Heyman (D)
Johan Abrahamsson (Fi)
Torbjörn Rigemar (S)
Alf Landervik (L)
Anna Sibinska (MP)
Tore Svensson (D)
Bengt-Åke Gellerstedt (KD)
Hans-Göran Gustafsson (SD)

Revisorernas granskning

Granskningen av nämnder och styrelser ska göras med sådan omfattning att revisorerna årligen kan bedöma om:

- verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt
- kommunstyrelsens och de enskilda nämndernas räkenskaper är rättvisande, samt om Göteborgs Stads årsredovisning, som omfattar kommunens (kommunstyrelsen och nämnderna) och koncernens (kommunen och bolagen) sammanställda redovisning, är rättvisande
- den interna kontrollen i kommunstyrelse, nämnder och bolag är tillräcklig
- resultaten i delårsrapporten och årsbokslutet är förenligt med de mål kommunfullmäktige har beslutat om i budgeten för perioden.

Revisionens uppdrag och arbetsformer regleras i kommunallagen, aktiebolagslagen och Göteborgs Stads revisionsreglemente. Delar av revisorernas uppdrag regleras dessutom i, och påverkas av, annan lagstiftning, som till exempel den kommunala redovisningslagen och lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser.

Rapportering och kommunikation

Kommunfullmäktige ska besluta om årsredovisningen för Göteborgs Stad och ansvarspröva kommunstyrelsen och nämnderna. Som underlag för kommunfullmäktiges prövning lämnar stadsrevisionen en revisionsberättelse och en årsredogörelse. Den senare sammanfattar all den granskning som genomförts under året. Stadsrevisionen redovisar också sina iakttagelser avseende verksamhet, räken skaper och intern kontroll i en revisionsredogörelse för kommunstyrelsen samt en revisionsberättelse och en revisionsredogörelse för respektive nämnd. För varje bolag upprättas en granskningsrapport och en granskningsredogörelse som behandlar bolagets verksamhet och interna kontroll. Stadsrevisionen genomför också fördjupade granskningar som redovisas i revisionsrapporter.

Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har granskat lämnar vi ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar vi även revisionskritik. Rekommendationer lämnas i syfte att utveckla och förbättra verksamheten. Rekommendationen riktas inte alltid till nämnden eller styrelsen utan kan även framföras på förvaltnings- och bolagsnivå. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran och anmärkning. Anmärkning är allvarligast. För nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet. Graden av kritik beror på frågans betydelse med avseende på mål (verksamhet), medel (ekonomi) och sammanhang (bland annat förtroende). Graden av kritik har också en tidsdimension: kritiken skärps om den inte i tillräcklig tid eller omfattning har hanterats av styrelser och nämnder. Om revisorerna riktar anmärkning mot en styrelse, nämnd eller enskilda ledamöter ges denna/dessa alltid en möjlighet att yttra sig till kommunfullmäktige. Revisionskritik mot styrelse eller nämnd framgår av granskningsrapporten (för bolag) och revisionsberättelsen (för nämnder). Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder nämnden/förvaltningen eller styrelsen/bolaget har genomfört för att följa revisorernas rekommendationer och kritik.

Stadsrevisionen
Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg
Besöksadress: Stora Badhusgatan 6, Göteborg
Kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00
stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

Göteborgs Stad

Årsrapport för 2022

Revisorskollegiet

2023-03-14

Innehåll

1 Mål och inriktning ... 3
1.1 Det lagstadgade uppdraget ... 3
1.2 Revisorernas egna mål ... 4
1.3 Kommunfullmäktiges mål ... 4
2 Styrning och Ledning ... 6
2.1 Samlad riskbild ... 6
2.2 Intern kontroll ... 6
2.3 Revisionsprocessen ... 7
2.4 Säkerhetsskydd ... 7
2.5 Informationssäkerhet och personuppgiftsbehandling ... 7
2.6 Löneprocess ... 8
3 Analys av årets ekonomiska utfall ... 9
4 Värdering av eget kapital ... 10
5 Utveckling inom personalområdet ... 11
5.1 Antal anställda ... 11
5.2 Lönekostnads- och personalvolymsutveckling ... 12

1 Mål och inriktning

Stadens revisorer genomför årligen granskning av samtliga nämnder och kommunstyrelsen samt de kommunala hel- och delägda bolagen. Resultatet av årets genomförda granskningar sammanfattas i en årsredogörelse som överlämnas till kommunfullmäktige. Därutöver redovisas även revisorskollegiets samlade uppföljning av den egna verksamheten i en särskild årsrapport. Det siffermässiga ekonomiska utfallet redovisas i kommunstyrelsens uppföljningsverktyg Stratsys i enligt med stadens tidplan.

Revisorerna ska enligt kommunallagen utöva sitt uppdrag självständigt, det vill säga vara oberoende i förhållande till de som granskas. Detta innebär bland annat att revisorerna ska sköta sin egen förvaltning. Beredningen av budget och årsrapportering sker därför direkt av kommunfullmäktiges presidium.

I sitt uppdrag har stadsrevisionen[1] att förhålla sig till mål på tre olika nivåer. Mål som följer av lagstiftning och god sed. Mål som revisorerna själva formulerar för sin egen verksamhet mot bakgrund av sin egen riskanalys eller egna prioriteringar samt uppdrag eller mål som kommunfullmäktige ger i sin årliga budget.

1.1 Det lagstadgade uppdraget

Revisionens uppdrag är till stor del reglerat i lag och god sed. Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och styrelser. Granskning ska genomföras med en sådan omfattning att revisorerna årligen kan bedöma att:

- kommunens och de kommunala bolagens utövade verksamhet är ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande.
- kommunstyrelsens och de enskilda nämndernas ekonomiska resultat är rättvisande samt att Göteborgs Stads årsredovisning, som omfattar kommunen och den sammanställda redovisningen, är rättvisande.
- den interna kontrollen i kommunstyrelsen, nämnder och bolag är tillräcklig.
- resultatet i delårsrapport och årsbokslut är förenliga med de mål fullmäktige beslutat.

Därutöver ingår det i revisionens uppdrag att granska kommunens redovisning enligt lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser då detta är tillämpligt.

[1] Stadsrevisionen i Göteborgs Stad är ett samlingsnamn för de förtroendevalda revisorerna i revisorsgruppen, revisorskollegiet och revisionskontoret.

Syftet med all granskning är att den ska utgöra ett underlag för revisorernas uttalande i revisionsberättelse.

Kommunfullmäktige har också uttalat att stadsrevisionen genom sin granskning av nämnders och styrelsers interna styrning och kontroll ska bidra till att identifiera brister och minska risken för oegentligheter inom Göteborgs Stad.

Under året har stadsrevisionen, under beaktande av god sed, fullföljt sitt lagstadgade uppdrag enligt ovan. Resultatet av genomfört uppdrag redovisas i och med att stadsrevisionen överlämnar och redovisar sina granskningar till kommunfullmäktige.

1.2 Revisorernas egna mål

Utöver de mål för revisionen som följer av det lagstadgade uppdraget har revisorerna fastställt ett antal inriktningsmål för granskningsarbetet. Dessa mål utgör i huvudsak vad som kan betecknas som kvalitetsmål för granskningsarbetet. Revisorerna har formulerat följande övergripande mål för åren 2022–2024:

- Stadsrevisionen ska vara oberoende, publik och tydlig.
- Stadsrevisionen ska ha hög trovärdighet och skapa högt förtroende för revisionens iakttagelser.
- Stadsrevisionen ska arbeta stödjande genom att i sin granskning bidra till förbättringar i verksamheten.

Stadsrevisionens bedömningar bygger på granskningar som utförs professionellt av sakkunniga yrkesrevisorer. Stadsrevisionen strävar mot att yrkesrevisorerna som är anställda vid stadsrevisionen ska bli certifierade kommunala yrkesrevisorer. För certifiering krävs goda teoretiska kunskaper inom vissa områden och minst fyra års praktisk erfarenhet av yrket. Ett av revisorernas egna delmål är att mer än hälften av stadsrevisionens yrkesrevisorer ska vara certifierade. Vid utgången av 2022 var andelen certifierade yrkesrevisorer 80 procent vilket är en ökning mot föregående år då andelen certifierade yrkesrevisorer var drygt 60%. Utöver kontorets yrkesrevisorer är också revisionsdirektör, avdelningschefer för revisorsavdelningarna, samordnare samt förvaltningsjurist certifierade.

I anslutning till genomförda granskningar har revisorerna strävat efter att stödja förbättringar och en positiv utveckling i stadens verksamheter, vilket bland annat sker genom möten och dialog med berörda verksamheter om våra iakttagelser och rekommendationer.

1.3 Kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktiges policys och riktlinjer liksom stadens förhållningssätt präglar revisorernas egen verksamhet. Göteborg Stads budget lyfter fram de mål och uppdrag som är särskilt prioriterade för stadens nämnder och bolag. Utifrån revisionens självständiga uppdrag har revisorskollegiet i verksamhetsplanen för

2022 fastställt följande av kommunfullmäktiges mål och uppdrag som tillämpliga för revisorernas förvaltning.

- Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv
- Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser
- Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor
- Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att bedriva ett digitalt effektiviseringsarbete under hela planperioden.

Förtroendevalda revisorer och medarbetare på revisionskontoret ska enligt verksamhetsplanen för 2022 medverka till att kunskap om den kommunala revisionen kan spridas genom forskares och studenters arbeten. Detta innebär att stadsrevisionen alltid välkomnar forskare och studenter som vill studera revisorernas arbete. Revisionskontoret har under 2022 tagit emot två praktikanter som har deltagit i granskningsarbetet samt bidragit i kontorets utvecklingsarbete genom att genomföra utredningar och kartläggningar på uppdrag av revisionsdirektören.

Revisionskontoret arbetar ständigt med att vidareutveckla rutinerna för en god kostnadskontroll, framför allt för uppföljning av konsultkostnader och personalkostnader som är den största enskilda budgetposten. Återrapportering av det ekonomiska resultatet har under 2022 skett till revisorskollegiet i enlighet med stadens riktlinjer.

Gruppen yrkesrevisorer som granskar kommunal verksamhet är liten i Sverige om man jämför med andra sektorer på arbetsmarknaden. Det är en efterfrågad grupp och branschen kännetecknas idag av hög rörlighet såväl bland privat som offentligt anställda kommunala revisorer. För att kunna rekrytera och behålla kompetent personal arbetar stadsrevisionen ständigt för att vara en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Under 2022 har arbetsmiljöarbetet fokuserat på att skapa ett hållbart flexibelt arbetssätt, ändamålsenliga lokaler samt teknikanpassa våra konferensrum. I medarbetarenkäten som genomfördes i december 2022 framgår att resultatet på kvalitetsfaktorn ”attraktiv arbetsgivare” har ökat.

Stadsrevisionens IT-system för dokumentation av granskning (Revy) är baserat på den tekniska plattformen LIS/Lotus Notes som kommer att avvecklas inom staden. Revy kommer därför att ersättas med en ny dokumentationslösning baserat på det nya stadsgemensamma IT-systemet Visma Ciceron. Dialog pågår med Intraservice kring tidplan för införandet av det nya systemet.

2 Styrning och Ledning

2.1 Samlad riskbild

Riskhantering är en integrerad del i styrningen och innebär att risker kontinuerligt värderas genom löpande egenkontroller och alltid vid större förändringar i verksamheten. Stadsrevisionens samlade riskbild med åtgärdsplan för 2022 tar sin utgångspunkt i stadsrevisionens verksamhetsplan 2022 samt budget 2022-2024. I den samlade riskbilden framgår vilka åtgärder som redan vidtas eller planeras att vidtas under 2022 med anledning av förekommen risk. De identifierade riskerna i den samlade riskbilden återfinns inom följande områden:

- Revisionsprocessen
- Säkerhetsskydd
- Informationssäkerhet och personuppgiftsbehandlingar
- Kommunikation
- Inköp och upphandling
- Administrativa rutiner

De identifierade riskerna ovan kan i huvudsak delas in i tre olika typer av risker. Det är risker som innefattar kvaliteten i de granskningar som genomförts och osakliga skillnader i bedömningar mellan nämnder och bolag. Risker för fel som innebär att stadsrevisionen bryter mot någon av de riktlinjer som finns i staden eller mot de lagar som reglerar verksamheten. Risker för fel i inom administration, såsom utbetalningar av arvoden och löner, inköp och upphandling samt arbetsmiljörisker.

2.2 Intern kontroll

Utifrån den samlade riskbilden och efterföljande riskvärdering har en intern kontrollplan upprättats avseende 2022. Den innehåller de processer som särskilt ska granskas under verksamhetsåret för att verifiera att åtgärderna är effektiva, att de fungerar som tänkt och bidrar till att upptäcka fel. Kontroller genomförs även för att säkerställa att vårt arbetssätt medverkar till hög måluppfyllelse. Det är risker inom fyra områden som lyfts fram i den interna kontrollen och som särskilt skall följas upp:

- Revisionsprocessen
- Säkerhetsskydd
- Informationssäkerhet och personuppgiftsbehandling
- Löneprocess

Resultatet av uppföljningen av de beslutade interna kontrollerna rapporteras i avsnitten nedan.

2.3 Revisionsprocessen

Risken för kvalitetsbrister hanteras genom rutiner och arbetssätt som prövas och utvecklas kontinuerligt i granskningsarbetet. Dels genom checklistor, gemensamma mallar och underlag som används i både genomförandefasen och i uppföljningsfasen, dels genom en löpande kvalitetssäkring av bland annat bedömningar och slutsatser. Det sker även en extern kvalitetskontroll, som under 2022 genomförts i samarbete med revisionskontoren i Stockholms Stad, Region Stockholm, Malmö Stad, Västra Götalandsregionen och Region Skåne.

Risken för osakliga eller ogrundade skillnader i bedömningar av granskade enheter reduceras genom kvalitetssäkring och kollegial samverkan mellan de revisorer som genomför likartade granskningar. Tillförlitligheten i genomförda granskningar är i hög grad beroende av att enskilda sakkunniga har rätt kompetens för uppdraget. I enlighet med Skyrevs krav genomgår därför alla sakkunniga kontinuerlig fortbildning. Som stöd vid analys och diskussion vid eventuell revisionskritik finns också en vägledning som stadsrevisionen tog fram under 2019.

För granskningar som genomförs av konsulter är den uppdragsbeskrivning som ligger till grund för granskningen avgörande för kvalitetssäkringen. Det är genom uppdragsbeskrivningen som granskningens syfte, revisionsfrågor och revisionskriterier fastställs. Det är mot dessa den färdiga granskningen och rapporten bedöms. Stadsrevisionen arbetar löpande och systematiskt för att kontinuerligt utvärdera och utveckla detta underlag för att reducera eventuella kvalitetsbrister i granskningar utförda av externt anlitade konsulter. De genomförda stickproven visar att de upphandlade granskningarna har genomförts i enlighet med uppdragsbeskrivningarna.

2.4 Säkerhetsskydd

Stadsrevisionen arbetar aktivt och medvetet med säkerhetsskydd. Uppföljning och kontroll sker inom ramen för säkerhetsskyddsarbetet och rapporteras till revisionsdirektör samt revisorskollegiet i särskild ordning.

2.5 Informationssäkerhet och personuppgiftsbehandling

Stadsrevisionen bedriver ett systematiskt arbete med målet att utveckla organisationens informationssäkerhet. En integrerad del av detta arbete gäller dataskydd och säkerställande av en god följsamhet mot dataskyddsförordningen (DSF). Utgångspunkten för arbetet i dagsläget är den färdplan för utvecklingsarbetet som togs fram och beslutades våren 2020. Färdplanen fungerar som stödjande struktur för de olika arbetsmoment som bedömts vara nödvändiga att genomföra över tid. Utifrån denna färdplan har bland annat utbildning i säkerhetsskydd och informationssäkerhet, inkluderande dataskyddsaspekter riktad till hela revisionskontoret genomförts under perioden 2021-2022. Stadsrevisionen strävar också efter att levandegöra problemställningar kopplade till

informationssäkerhet, dataskydd, sekretess och säkerhetsskydd i samband med den årligen återkommande gallringsdagen av revisionsakter.

Efter avslutandet av revisionsåret och genomförd gallringsdag sker en stickprovskontroll av att revisionskontorets anvisning för gallring av dokumentunderlag tillämpats. I årets kontroll framkommer att det i dokumentationsunderlagen finns personuppgifter i form av personnamn. Detta visar att gallringsrutiner behöver aktualiseras.

Stadsrevisionens dataskyddsombud (DSO) avrapporterar i mars 2023 sin granskning av stadsrevisionens dataskyddsarbete 2022 till revisionsdirektören som i sin tur återrapporterar resultatet av granskningen till revisorskollegiet.

Generellt sett kan det konstateras att stadsrevisionen i sitt arbete med att genomföra den beslutade färdplanen också successivt begränsar de identifierade riskerna. Det finns dock fortfarande utmaningar som behöver hanteras innan stadsrevisionen kan sägas befinna sig väl i fas med alla detaljer i DSF:s regler. Utmaningarna kommer att hanteras inom ramen för arbetet med översyn och utveckling av det samlade informationssäkerhetsarbetet.

2.6 Löneprocess

Kontroll och attest sker varje månad av utbetalda löner, arvoden och kostnadsersättningar. De kontroller som genomförts under 2022 visar inte på några brister.

För att säkerställa att felaktiga löneutbetalningar inte görs i samband med avslut av anställning eller längre frånvaro, genomförs kontroll av semesteruttag och flextid inför att en anställning upphör. Detsamma gäller vid planerad längre frånvaro eller vid en längre tids sjukskrivning.

För att motverka osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor genomförs årligen en lönekartläggning. Analys samt en årlig uppföljning av personalens löner utifrån ett likabehandlingsperspektiv ingår även som en del av likabehandlingsplanen. Det har i årets analys av lönekartläggningen inte framkommit några löneskillnader som går att koppla till diskriminering utifrån kön.

3 Analys av årets ekonomiska utfall

Utfall per 2022-12-31

tkr	Utfall 2022	Budget 2022	Utfall 2021
Förtroendevalda revisorer	-2 563	-2 970	-2 600
Sakkunnigt biträde	-33 409	-33 428	-31 996
Övriga kostnader*	-8 177	-7 565	-6 123
Summa kostnader	-44 150	-43 962	-40 719
Intäkter	5 214	5 110	5 158
Kommunbidrag	38 352	38 352	36 300
Summa intäkter	43 566	43 462	41 458
Periodens resultat	-584	-500	739
Eget kapital	3 366	3 950	4 439

*utbildning, lokaler med mera

Stadsrevisionen tilldelas ett kommunbidrag om 38 352 tusen kronor avseende revisionen av nämnderna. Granskningen av de kommunala bolagen är intäktsfinansierad och baserad på självkostnad. Intäkter från granskningen uppgår till 5 214 tusen kronor. Revisionens granskningar utförs av revisionskontorets yrkesrevisorer på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna och lekmannarevisorerna. Granskning utförs i vissa fall av konsulter som upphandlas av revisionskontoret. Det gäller i första hand granskningen av kommunstyrelsens och nämndernas räkenskaper. Samordningen av räkenskapsgranskningen, granskningen av sammanställd redovisning och verksamhetsgranskningen utförs till största delen av revisionskontorets revisorer.

Årets negativa resultat blev -584 tusen kronor mot budgeterade -500 tusen kronor, vilket ger en negativ avvikelse på -84 tusen kronor. Anledningen till det budgeterade minusresultatet är den planerade ombyggnationen som genomfördes under 2022 där kostnaderna finansieras med medel från eget kapital. Kostnaderna fördelas på tre år med ett hyrestillägg på 500 tusen kronor per år under perioden 2022-2024.

I tillägg till det budgeterade resultatet på -500 tusen kronor beslutade revisorskollegiet inför årsrapport 2021 öka avsättningen för ombyggnationen med 250 tusen kronor. Årsprognosen för 2022 reviderades på motsvarande sätt till -750 tusen kronor. Kostnadsökningen motsvarar beräknade tillkommande kostnader för elinstallationer, armaturer och ljuddämpande åtgärder. Arbetet färdigställdes inte under 2022 som planerat. Resterande kostnader kommer upparbetas under 2023. Årets resultat påverkar direkt det egna kapitalet med -584 tusen kronor.

Årets intäkter är 104 tusen kronor högre än budgeterat, vilket beror på något högre vidarefakturering av konsultkostnader än budgeterat.

4 Värdering av eget kapital

En nämnd ska årligen i samband med fastställandet av det ekonomiska utfallet i bokslutet värdera den egna verksamheten utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv och motivera rimlig nivå på det egna kapitalet. I stadsrevisionens mål och inriktningsdokument framhålls att revisionen måste ha beredskap att genomföra fördjupade granskningsinsatser när oförutsedda händelser inträffar som kräver en bedömning av revisorerna. Kostnaderna för revisorernas granskning påverkas också av förändringar i stadens nämndstruktur och organisationsformer. Erfarenheten visar att i perioder då det sker omfattande organisationsförändringar som påverkar flera verksamheter tenderar den löpande räkenskapsrevisionen bli mer tidskrävande.

Uppkommer händelser under ett revisionsår som kräver att granskningen måste fördjupas inom ett visst område eller riktas mot ett område som inte prioriterats måste detta vara möjligt. Annars kan inte revisionsuppdraget fullgöras.

Av det skälet har revisionen ett behov av ett eget kapital i nivå med det som allmänt gäller i staden för förvaltningar av ungefär samma storlek som stadsrevisionen. Mot bakgrund av detta har revisionskollegiet tidigare beslutat att en rimlig nivå för eget kapital är 2 200 tusen kronor.

Stadsrevisionen mål och inriktningsdokument för 2022-2024 visar ett budgeterat negativt resultat om 500 tusen kronor per år för periodens tre år. Under 2022 genomfördes en lokalanpassning av Stadsrevisionenens lokaler. Kostnaderna för lokalanpassningsprojektet skall finansieras med medel från det egna kapitalet och bekostas med ett hyrestillägg på 1 500 tusen kronor fördelat på tre år samt med en engångskostnad på 250 tusen kronor.

Lokalanpassningen blev inte helt färdigställd under 2022. Detta innebär att engångskostnaden om 250 tusen kronor kommer upparbetas under 2023. De återstående kostnaderna av projektet betalas som planerat med ett hyrestillägg på 500 tusen kronor per år under perioden 2023-2024.

Det egna kapitalet uppgår till 3 366 tusen kronor i bokslutet 2022. I syfte att kunna finansiera återstående del av investeringskostnaden om 1 250 tusen kronor föreslår revisionskontoret att inga medel återredovisas.

5 Utveckling inom personalområdet

Stadsrevisionen hade vid utgången av 2022 totalt 34 medarbetare varav 24 yrkesrevisorer. Under 2022 rekryterades 4 nya medarbetare till kontoret, varav 4 utgjordes av revisorer. Samtliga tjänster utannonserades externt och ett stort antal ansökningar inkom.

Den totala sjukfrånvaron låg under 2022 på 2,8% jämfört med 5,0% under 2021. Den korta sjukfrånvaron (1–14 dagar) har ökat från 0,9 föregående år till 1,3 procent 2022. Den långa sjukfrånvaron (över 15 dagar) har minskat till 1,5 procent från 4,2 procent 2021. Minskningen beror till stor del på en gradvis minskning av en långtidssjukskrivning inom förvaltningen.

Stadsrevisionen arbetar aktivt med insatser i syfte att motverka ohälsa. Hälsofrämjande insatser erbjuds bland annat genom tillgång till olika friskvårdsaktiviteter och bidrag till motionsaktiviteter i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Inom revisionskontoret bedrivs ett aktivt likabehandlings- och arbetsmiljöarbete. I nära samarbete med medarbetarna och de fackliga organisationerna tas handlingsplaner fram och följs upp. Uppföljning av mål och aktiviteter görs genom medarbetarenkäter och utvecklingssamtal, men ingår också som en del i den årliga fysiska arbetsmiljöronden. Under hösten 2022 har även medarbetare erbjudits personlig arbetsmiljögenomgång med ergonom. Under hösten anordnades vidare obligatoriska kurser i HLR samt brandskydd i förebyggande syfte.

5.1 Antal anställda

Antal	2022	2021	2020
Tillsvidareanställda på heltid	33	29	33
Tillsvidareanställda på deltid	0	0	0
Tidsbegränsat anställda/vikarier	1	1	1
Timavlönade	1	1	1
Totalt antal anställda	34	31	35

Vid utgången av 2022 var det totalt 34 anställda. Under 2022 rekryterades fyra nya medarbetare, varav en intern inom staden och tre externa. Det betyder att antalet anställda vid utgången av 2022 i det närmaste var tillbaka på samma nivå som 2020.

5.2 Lönekostnads- och personalvolymsutveckling

Belopp i tkr	2022	2021	2020
Lönekostnad exkl. arvoden	19 649	18 988	17 515
Arbetad tid (årsarbetare)	35,1	32,7	33,6
Lönekostnad per årsarbetare	560	581	521

Minskningen av lönekostnader per årsarbetare 2022 jämfört med 2021 beror på att de som har påbörjat sin anställning har haft ett samlat lägre löneläge än de som har avslutat sin anställning under perioden.

Stadsrevisionen
Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg
Besöksadress: Stora Badhusgatan 6
Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00
stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se
www.goteborg.se/stadsrevisionen